

BEOGRAD RASTE I NASTAVIĆE, ALI DA LI SE RAZVIJA?

Istraživanje javnog mnjenja o
problemima funkcionisanja
Beograda i prioritetnim
pravcima njegovog razvoja

2021 | 01

1

Istraživanje javnog mnjenja o problemima funkcionisanja Beograda i prioritnim pravcima njegovog razvoja

Izdavač

Institut za urbane politike / Ministarstvo prostora

Autori istraživanja

Marko Aksentijević i Jovana Timotijević

Stručni konsultanti

Vujo Ilić

Ana Graovac

Jasmina Đokić

Istraživanje sprovela

Agencija za istraživanje javnog mnjenja MASMI

Beograd, 2021.

Uvodne napomene

Prve asocijacije Beograđana, barem na osnovu fokus grupa, na pomen grada su haos i gužva. Trideset godina deregulacije planiranja i neplanskog razvoja daju očekivane rezultate: komunalna infrastruktura se ne popravlja već se dodatno opterećuje, saobraćajne gužve se uvećavaju, zeleni i drugi javni prostori se smanjuju, dodaju se stambeni kvadrati ali ne i javne usluge koje su neophodne za toliki broj ljudi. Pored toga, Beograd se suočava i sa ubrzanim zagrevanjem usled klimatskih promena, zastarelim stambenim fondom i potrebom da završi pregršt infrastrukturnih projekata. Ukratko, Beograd je spreman za viziju razvoja koja će odgovoriti i na današnje probleme i utabati budućnost za naredne generacije. Da bi takva vizija bila učinkovita, neophodno je da bude proizvod šireg društvenog konsenzusa.

Istraživanje javnog mnjenja o prioritetima razvoja Beograda osmišljeno je od strane kolektiva Ministarstvo prostora, a sproveda ga je agencija za istraživanje javnog mnjenja MASMI u junu 2021. godine. Direktna povod za ovo istraživanje je izrada Generalnog urbanističkog plana Beograda do 2041. godine (GUP). Osim što ovaj plan postavlja ključne smernice razvoja Beograda, koje će kasnije planovi nižeg reda samo operacionalizovati, ovakav strateški plan predstavlja i jedinstvenu generacijsku priliku da zajednički promišljamo i razgovaramo o tome u kakvom gradu želimo da živimo za dvadeset godina. Nažalost, takav razgovor je daleko od norme, i ovo istraživanje predstavlja naš doprinos upravo pokretanju šireg društvenog dijaloga o tome gde živimo, kuda idemo i čemu se nadamo.

Rezultate istraživanja predstavili smo javnosti malo nakon što je samo istraživanje napravljeno, u septembru 2021. Ipak, u svetlu ranog javnog uvida u GUP 2041 koji se dešava godinu dana nakon istraživanja (jun 2022), učinilo nam se važnim da se ponovo vratimo nalazima i ovaj put ih objavimo integralno. S obzirom na to koliko je zahtevno rešiti goruće probleme poput saobraćaja i životne sredine u gradu od million i sedamsto hiljada ljudi, rezultati će verovatno biti aktuelni još mnogo godina.

Radi lakše preglednosti, podaci su podeljeni u pet segmenata. Prvi se bavi percepcijom razvoja i funkcionalnosti Beograda od strane njegovih stanovnika: kako se i u čijem interesu razvija grad na načelnom nivou, kakav je osećaj subjektivne bezbednosti u različitim segmentima funkcionisanja grada i koji je stepen zadovoljstva određenim sadržajima i kvalitetom infrastrukture u gradu. Ovi podaci daju jasnu sliku toga šta su želje i potrebe Beograđana.

Drugi deo ovog izveštaja pokriva saobraćaj koji je ujedno i oblast koju najviše ispitanika identifikuje kao prioritetnu u daljem razvoju grada (pored nje se tako ubedljivo ističe još jedino životna sredina). Podaci pokazuju učestalost korišćenja i zadovoljstvo različitim vidovima saobraćaja, kao i načelne preferencije za ličnu i opštu mobilnost. Podaci koji govore o izboru između parkinga i zelenih površina, odnosno biciklističkih i automobilskih traka, čine nam se posebno zanimljivim zbog toga što daju još precizniju sliku o razvojnim prioritetima, pogotovo u kontekstu planiranja urbanog prostora koji je po svojoj prirodi ograničen resurs.

Treći segment kratko dotiče pitanje stanovanja, ali se u istraživanju koje je rađeno početkom 2022. godine podrobnije bavimo i uslovima stanovanja, ali i percepcijom određenih stambenih politika.

Četvrti segment istražuje stavove građana o najavljenim i započetim značajnim urbanističkim projektima u Beogradu koji su već izazvali određenu polarizaciju u javnosti: od Beograda na vodi, preko stanogradnje na Makišu i Košutnjaku i izgradnje nacionalnog stadiona u Surčinu, do postavljanja gondole između Ušća i Kalemegdana. Pored već formiranog stava ispitanika, prikazani su i podaci o tome kako se menja mišljenje o određenom urbanističkom projektu nakon što se u pitanje uvede neki od potencijalnih rizika koji se u stručnoj javnosti vezuju za sam projekat. To sve pokazuje koliki je značaj bolje informisanosti javnosti o razvoju grada. Upravo su informisanost i učešće građana u planiranje razvoja Beograda tema poslednjeg segmenta izveštaja. U njemu se detaljno propituje subjektivni osećaj poznavanja urbanističkog razvoja i stepena uključenosti građana u proces planiranja, načina informisanja o razvoju i razlozima (ne)učešća. Iako ne govore direktno o tome kako bi Beograd trebalo razvijati, ovi podaci daju sliku o onome što je pozadina samog ispitivanja - stanje društvenog dijaloga o daljem razvoju grada.

Nadamo se da će ovo istraživanje doprineti boljoj i življoj raspravi o GUPu koji se u trenutku objavljivanja nalazi u daljoj razradi. Isto tako, nadamo se da će dati podstrek daljem razvoju procedura i kulture dijaloga o urbanističkom planiranju. Nemoguće je previše naglasiti važnost takvog dijaloga o sudbini prostora koji delimo za sam kvalitet života u zajednici.

Sadržaj

Ključni nalazi	6
Metodologija	9
Ključne teme istraživanja	
Metodološki pristup	
Rezultati kvantitativnog istraživanja	14
Percepcija razvoja Beograda	14
Navike i potrebe građana u pogledu saobraćaja u Beogradu	24
Kvalitet stanovanja u Beogradu	35
Stavovi građana o potencijalnim i realizovanim projektima u Beogradu	38
Učešće građana u urbanističkom planiranju grada Beograda	47
Prilog: upitnik	56

1_Ključni nalazi

U ovom istraživanju evidentirani su određeni stavovi i preferencije građana Beograda u pogledu razvoja glavnog grada i kvaliteta života u njemu, kao i određeni problemi sa kojima se građani suočavaju u svakodnevnom životu.

Rezultati istraživanja pokazuju da iako nešto manje od polovine građana (46%) percipira da se Beograd razvija u dobrom smeru, odluke o razvoju grada se smeštaju na prvom mestu u ruke centralizovane državne vlasti (48%) i interesa moćnika (52%). Percepirano učestvovanje građana u donošenju odluka o razvoju grada je minimalno (3%), a da građani učestvuju u planiranju urbanog razvoja grada smatra svega 13% stanovnika prestonice.

Pored toga, građani dele kritički stav i u pogledu neujednačenog razvoja Beograda na čitavoj teritoriji (47%), a nemaju poverenja ni u razvoj grada u skladu sa potrebama građana (oko 40%) kao ni u planski razvoj grada (36%).

Kao prioritetne pravce razvoja Beograda građani identifikuju unapređenje saobraćaja (unapređenje javnog prevoza, smanjenje gužvi, izgradnju metroa, i sl.; prioritet za svakog drugog građanina Beograda), i **zaštitu životne sredine**, odnosno rešavanje ekoloških problema i povećanje broja zelenih površina (prioritet za 47% građana). Od specifičnih sadržaja građani pokazuju interes za povećanje kulturnih sadržaja, dok se u ruralnim naseljima identifikuje potreba za većim brojem domova zdravlja i ambulanti (posebno Grocka i Mladenovac). Građani sa druge strane smatraju da u Beogradu ima dovoljno tržnih centara (oko 75% građana), osnovnih škola (oko 70% građana), kao i vrtića i sportskih i rekreativnih sadržaja (oko 50% građana).

Kada je u pitanju saobraćaj, trenutno kao najčešće korišćene vidove saobraćanja građani navode **javni prevoz** (7 od 10 građana), polovina građana do željene lokacije stiže **peške**, a na trećem mestu je **automobil** (44%). Iako značajan broj građana koristi kretanje pešice kao jedan od najčešćih vidova saobraćanja, ovaj vid kretanja kao preferirani navodi tek 7% građana u uslovima idealnog saobraćaja u Beogradu. Sa druge strane automobil (41%) i javni prevoz (38%) pozicioniraju se i kao idealni vidovi saobraćanja, što ukazuje na poželjne pravce daljeg razvoja saobraćaja u Beogradu.

Kao ključni problemi u saobraćaju u Beogradu izdvajaju se **dostupnost parking mesta** (za 8 od 10 građana) i **gužve u saobraćaju** (za 3 od 4 građana). Građani ipak povećanje broja parking mesta ne žele na račun smanjenja zelenih površina i trotoara, protiv čega je gotovo 6 od 10 građana.

Kao moguće rešenje postojećih problema u saobraćaju građani vide i uvođenje prve linije metroa (72% građana), pri čemu tek 21% funkciju prve linije metroa vidi u potsticanju razvoja novih delova grada.

Kada je u pitanju javni prevoz, prostor za unapređenje u pogledu povezanosti sa ostalim delovima grada i broja polazaka otvara se u prigradskim naseljima, posebno u Mladenovcu, Lazarevcu i Sopotu, dok preko polovine građana u ostalim delovima grada ocenjuje ove aspekte funkcionisanja javnog prevoza kao dobre ili dovoljne.

Cena javnog prevoza je za građane većinom prihvatljiva ili imaju neodlučan stav (po oko 35%). Za gotovo jednu četvrtinu građana cena javnog prevoza nije prihvatljiva, odnosno viša je nego što bi trebalo.

Građani se takođe zalažu za **razvoj biciklizma kao ravnopravnog vida saobraćaja u Beogradu**. Ipak, u slučaju izgradnje staza na račun smanjenja automobilskih traka, broj građana koji podržavaju razvoj biciklizma opada zadržavajući blagu prednost nad protivnicima ovakvog pravca razvoja saobraćaja (42% naspram 32%).

Glavni **prostor za unapređenje infrastrukture** se može identifikovati kada je u pitanju **sistem kanalizacije** i to u opštinama Grocka, Barajevo i Mladenovac, kao i **asfaltiranost ulica, trotoari i parking generalno**, a posebno trotoari u navedene tri opštine (Grocka, Barajevo i Mladenovac). U opštinama Grocka i Mladenovac identifikuje se i potreba za regulacijom vodosnabdevanja.

Građani se uglavnom osećaju podeljeno – i bezbedno i nebezbedno ili su neodlučni kada su u pitanju lična bezbednost, bezbednost u saobraćaju i bezbednost od prirodnih nepogoda, što ukazuje na određeni prostor za unapređenje svih navedenih vidova bezbednosti. Posebno se izdvaja **umanjeni osećaj bezbednosti građana kada je u pitanju životna sredina, odnosno ekološka bezbednost**. U proseku 44% građana smatra da je Beograd nebezbedan odnosno ekološki ugrožen grad (zagađenje vazduha, vode, zemljišta), naspram 28% građana koji se u ovom pogledu osećaju bezbedno. O važnosti životne sredine za građane Beograda govori i nalaz da 88% građana podržava uvođenje obaveznog sortiranja otpada radi njegove dalje reciklaže, od čega čak 72% građana u potpunosti podržava obavezno sortiranje otpada. Pored toga, tri četvrtine Beograđana deli stav da zelenih površina u gradu ima premalo i to pre svega u urbanim delovima grada (77%).

Prema izboru građana, kada bi mogli, izabrali bi da žive u kući u odnosu na stambenu zgradu, dok se kao presudni faktori koji utiču na kvalitet stanovanja izdvajaju lokacija, uređenost susedstva i saobraćajna povezanost.

Kada su u pitanju **potencijalni projekti na teritoriji grada Beograda: stambeno-poslovni blok na Košutnjaku, širenje grada na teritoriji Makiša, izgradnja nacionalnog stadiona na teritoriji Surčina i izgradnja gondole koja bi povezivala Kalemegdan i Ušće**, promena stava građana Beograda nakon informisanja o potencijalnim rizicima ovih projekata ukazuje na važnost jasnih informacija i eventualne javne rasprave kako bi javnost bila na pravi način informisana o pomenutim projektima. Inicijalna podrška pomenutim projektima sa oko 20% pada na 6% ili manje sa informacijama o smanjenju zelenih površina na Košutnjaku, mogućem ugrožavanju vodosnabdevanja Beograda na Makišu i potencijalnom ugrožavanju kulturnog nasleđa i neuključivanju Kalemagdana na UNESCO listu svetske baštine. Informisanjem o daljem zaduživanju zemlje radi izgradnje nacionalnog stadiona inicijalna podrška projektu sa oko jedne trećine građana Beograda pada na 13%.

Sa druge strane, broj protivnika projekata sa jasnim informisanjem o mogućim ili realnim posledicama njihove realizacije raste na preko 80%, osim kada je u pitanju nacionalni stadion za čiju realizaciju broj protivnika raste na 66%.

Beograd na vodi je prema percepciji građana (donekle) osavremenio identitet grada Beograda (38% građana ima pozitivan stav naspram u proseku 33% koji imaju negativnu percepciju, odnosno ne slažu se sa ovakvim mišljenjem). Glavni prostor za dalje unapređenje Beograda na vodi građani vide u planiranju većeg broja zelenih površina i

većeg broja kulturnih sadržaja za sve građane Beograda (56% i 48%, po redu). U skladu sa time je i percepcija blizu 40% Beograđana da Beograd na vodi nije u interesu građana, odnosno da takve inicijative u većoj meri treba prilagoditi javnom interesu, a ograničiti interes investitora.

Ključne barijere za uključivanje građana u process odlučivanja o urbanom razvoju Beograda odnose se na njihovu **neadekvatnu informisanost o planiranom razvoju grada i urbanističkim planovima i projektima** (čak 80% građana nije upoznato sa dokumentom koji određuje smer urbanističkog razvoja Beograda za narednih 20 godina), ali i **nedostatak interesovanja za urbanističke planove i projekte** (78% građana izjavljuje da se do sada nije detaljnije interesovalo o nekom urbanističkom planu ili projektu). Identifikovane barijere za učešće građana u procesu urbanističkog planiranja grada pored toga odnose se na percipirani nedostatak vremena građana da se ovim pitanjima bave, percepciji da nema potrebe ili pak da nema prilike da se bave ovim pitanjima, da je potrebno ovakve aktivnosti prepustiti mlađim generacijama, ali i na percepciju građana da nemaju dovoljno znanja o ovoj oblasti, kao i sumnju da li će njihova angažovanost uticati na bilo kakve promene u procesu odlučivanja ili na donete odluke.

Prema tvrdnjama građana u proseku **nešto više od četvrtine njih je do sada potpisalo neku peticiju** u vezi sa urbanističkim planom, **gotovo svaki četvrti tvrdi da se aktivno angažovao u rešavanju urbanističkih problema u kraju u kojem živi, svaki deseti stanovnik Beograda izjavljuje da je učestvovao na protestu** da bi se neki urbanistički plan ili projekat pokrenuo ili sprečio, dok je **oko 5% građana slalo primedbe na urbanističke planove**.

Za veću angažovanost građana i uključivanje u procese donošenja odluka o urbanom razvoju Beograda neophodno ih je **informisati o važnosti procesa urbanog planiranja Beograda i izrade generalnog urbanističkog plana i efektima ovih procesa na kvalitet njihovog života**. Takođe, potrebno je informacije koje se tiču urbanističkih projekata i planova učiniti **relevantnim, jasnim i konkretnim**, uz uključivanje stručne javnosti, te informisati ih o **moгуćnosti učestvovanja u procesu donošenja odluka**, kao i o **načinima i kanalima učestvovanja u procesu odlučivanja**. Sami kanali učestvovanja treba da budu dostupni i laki za upotrebu (poput digitalnih platformi ili aplikacija). Informacije je potrebno plasirati putem televizije, posebno RTS-a, ali i dnevnih novina i portala sa vestima, kao i društvenih mreža koje su jedan od ključnih kanala informisanja za mlađu populaciju.

2_Metodologija

2.1. Ključne teme istraživanja

Istraživanje je vršeno sa fokusom na:

- Percepciju problema u svakodnevnom funkcionisanju grada (infrastruktura, saobraćaj, životna sredina, stanovanje, rekreacija, itd.) od strane građana;
- Željene prioritete u dugoročnom razvoju Beograda (ciljevi, oblasti, konkretni projekti i sl.);
- Poznavanje osnova urbanističkog planiranja i stepen učešća građana u donošenju planova.

2.2. Metodološki pristup

Tehnika istraživanja

Kvantitativno istraživanje opšte populacije grada Beograda sprovedeno je CATI (*Computer Assisted Telephone Interviewing*) tehnikom. U situaciji prouzorkovanoj COVID-19 epidemijom CATI metoda izabrana je kao pogodna za anketiranje građana bez fizičkog kontakta, a inkluzivna za sve starosne kategorije stanovništva i tipove naselja (urbana i ostala naselja).

Upitnik je formulisan nakon kvalitativne faze istraživanja koja je uključivala 5 *online* fokusnih grupa sa ukupno 50 ispitanika. Fokusne grupe su za cilj imale eksploraciju stavova o svakodnevnom funkcionisanju, percepciji problema i očekivanjima od razvoja grada. Ključni rezultat fokusnih grupa su bile smernice za kreiranje upitnika za kvantitativnu fazu istraživanja.

Terenski deo projekta

Realizovan od 11. juna do 8. jula 2021. godine.

Dužina upitnika

Trajanje intervju / anketa je oko 15 minuta.

Uzorak – ciljna grupa

Ciljna grupa u istraživanju su bili punoletni građani grada Beograda starosti od 18 do 74 godine.

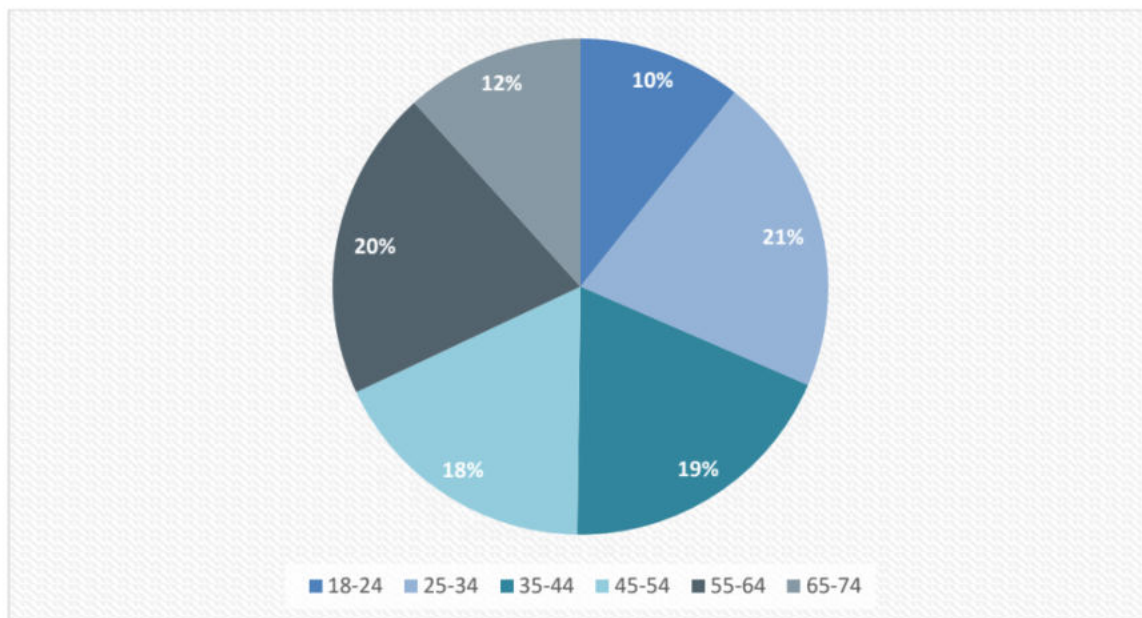
U ovom istraživanju uzorak je činilo ukupno 1211 građana, uz *booster* uzorak od 72 građana manjih opština sa ciljem postizanja minimuma od 40 ispitanika po opštini. Uzorak je ponderisan kako bi odgovarao ukrštenim kvotama u pogledu pola, starosti, opštine i tipa naselja (urbana i ostala) i reprezentovao strukturu punoletnih građana grada Beograda prema poslednjem cenzusu iz 2011. godine.

Uzorkovanje je vršeno nasumičnim biranjem brojeva iz obuhvatnih baza kontakata (fiksni i mobilni kontakti, uključujući nasumično generisane fiksne brojeve oko stvarnih kontakata, kako bi se smanjio uticaj delistovanih brojeva telefona) - random digit dialing (RDD). Uzorak je kontrolisan kvotama po starosti, polu, opštini i tipu naselja rezultujući kvazi-nasumičnim uzorkom koji je ekvivalentan randomiziranom uzorku.

Uzorkovanje je takođe vršeno predefinisanim brojem pokušaja poziva po kontaktu (3 puta), kao i vremena koje treba da prođe između poziva zauzetog broja (30 minuta), bez ponovnog pozivanja broja gde je intervju odbijen.

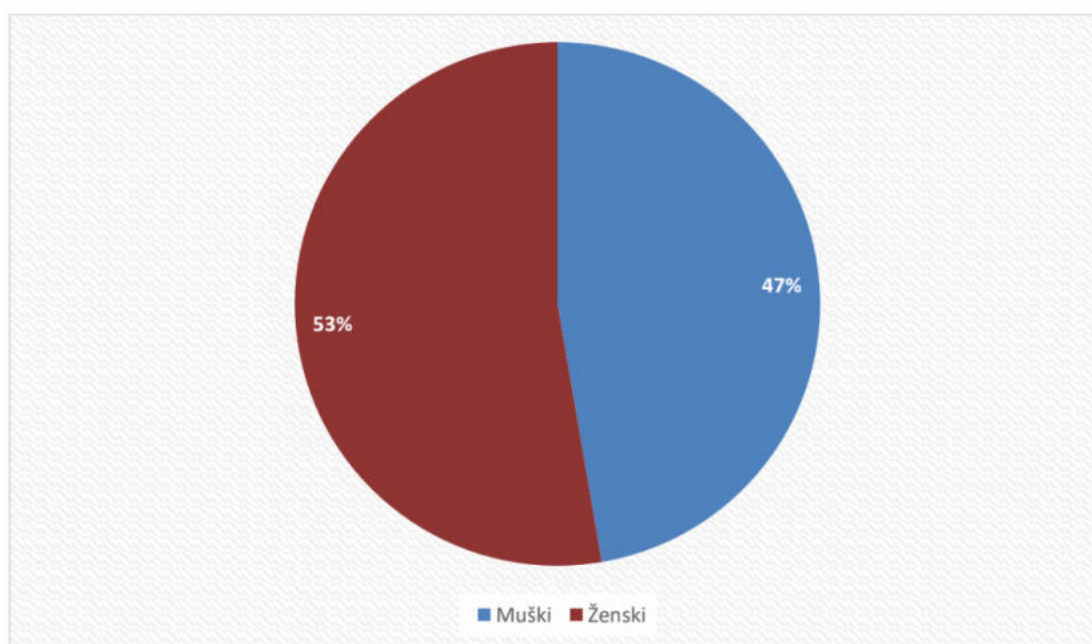
Struktura uzorka

Grafikon 1. Starosna struktura ispitanika

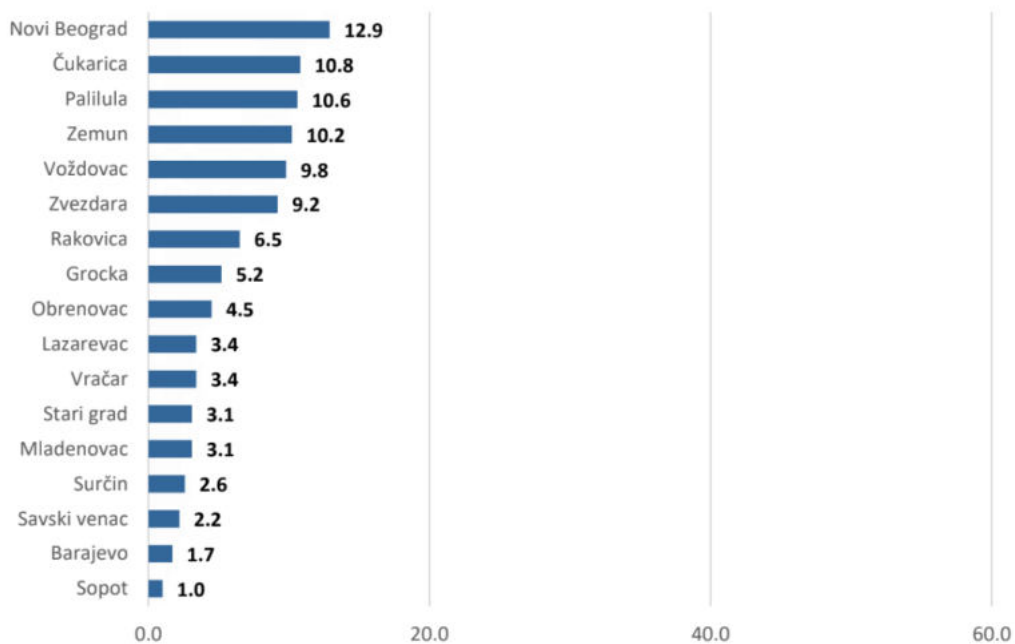
/baza: 1283 ispitanika/

Grafikon 2. Pol ispitanika

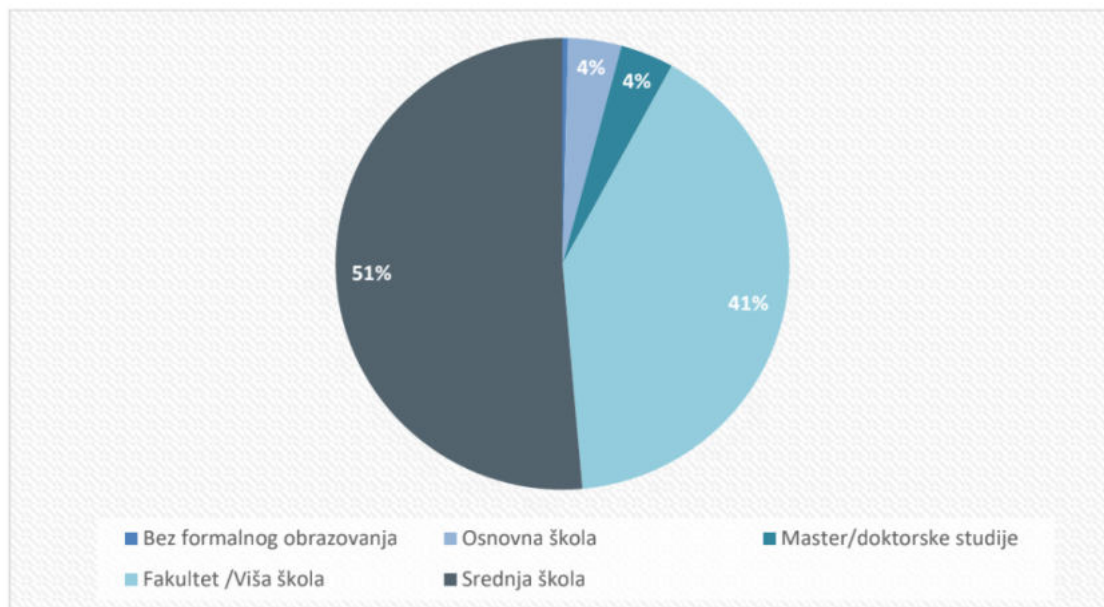
/baza: 1283 ispitanika/

Grafikon 3. Opština stanovanja ispitanika

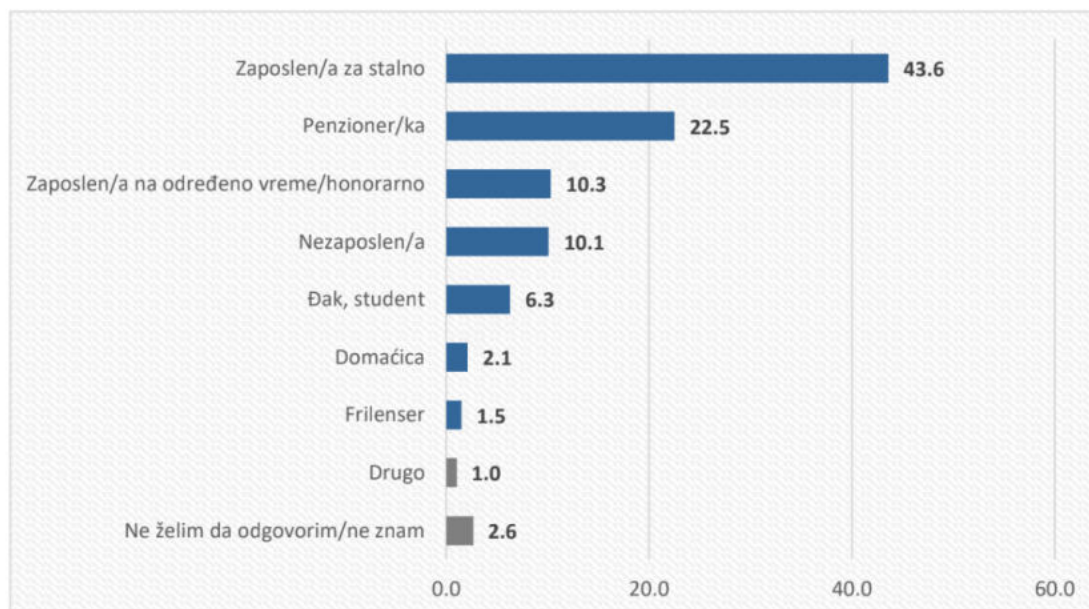
/baza: 1283 ispitanika/

Grafikon 4. Stepen obrazovanja ispitanika

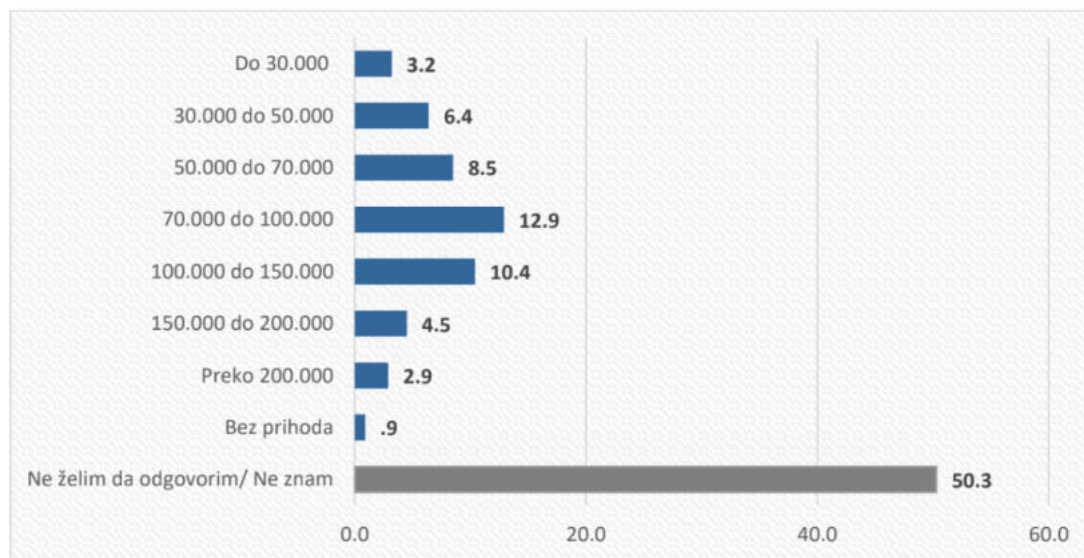
/baza: 1283 ispitanika/

Grafikon 5. Profesionalni status ispitanika

/baza: 1283 ispitanika/

Grafikon 6. Prosečni mesečni prihod domaćinstva

/baza: 1283 ispitanika/

Nešto više od polovine intervjuisanih građana su bili pripadnici ženskog pola (53%), dok su ostatak (47%) činili pripadnici muškog pola.

Uzorak je relativno ujednačen kada su u pitanju starosne kategorije od 25 do 64 godine (od 18% do 21%), dok je broj najmlađih (ispod 24 godine) i najstarijih ispitanika (65 do 74 godine starosti) iznosio 10% odnosno 12%.

U skladu sa naseljenošću beogradskih opština, najveći broj ispitanika živi na području Novog Beograda, Čukarice, Palilule, Zemuna, Voždovca i Zvezdare, dok su ostale opštine manje zastupljene.

Polovina osoba koje su učestvovala u studiji ima završenu srednju školu, dok je 41% onih koji su završili fakultet ili neku višu školu. Po 4% ispitanika je izjavilo da ima završenu osnovnu školu, odnosno da je steklo diplomu master ili doktorskih studija.

Najveći broj građana koji su učestvovali u anketi ima stalno zaposlenje (44%), dok je svaka peta osoba penzioner. Svaki deseti ispitanik u studiji se izjasnio kao nezaposlen.

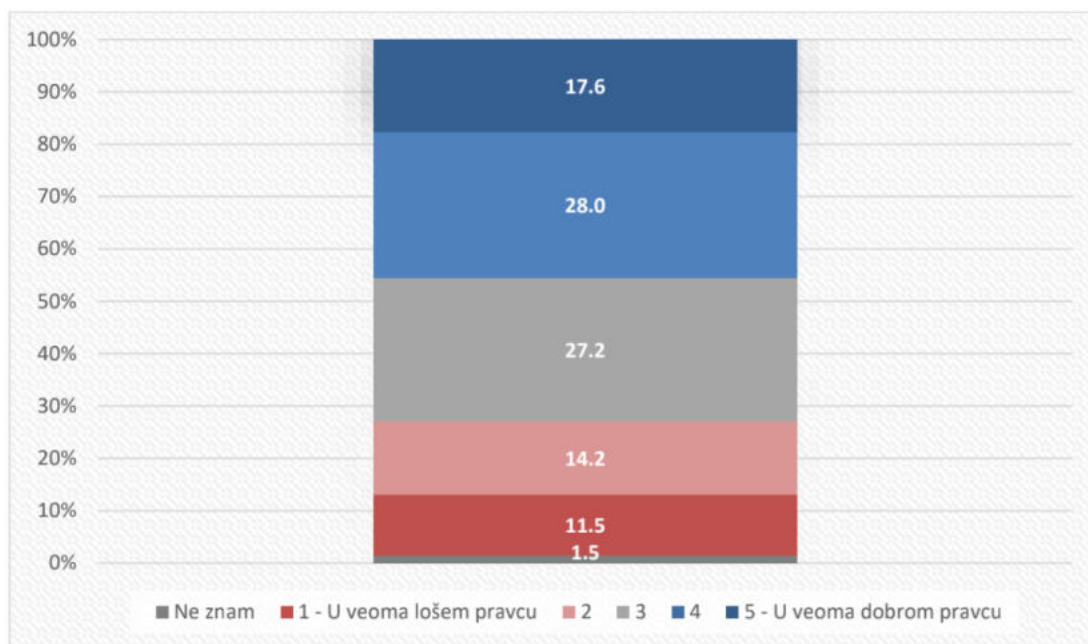
Skoro četvrtina anketiranih građana ima prosečna mesečna primanja domaćinstva u iznosu od 70.000 do 150.000 dinara. Polovina ispitanika nije želela da se izjasni u vezi prosečnih mesečnih prihoda svojih domaćinstava.

Napomene u vezi predstavljanja i analize podataka: U ovoj studiji korišćeni su uobičajeni nivoi značajnosti od 0.95. To znači da nalaz (razlika između grupa) ima 95% šanse da je istinita i na taj način se može prihvatiti kao odraz realno postojećih razlika među grupama.

3_Rezultati kvantitativnog istraživanja

3.1. Percepcija razvoja grada Beograda

Grafikon 7. Pravac razvoja Beograda

/baza: 1283 ispitanika/

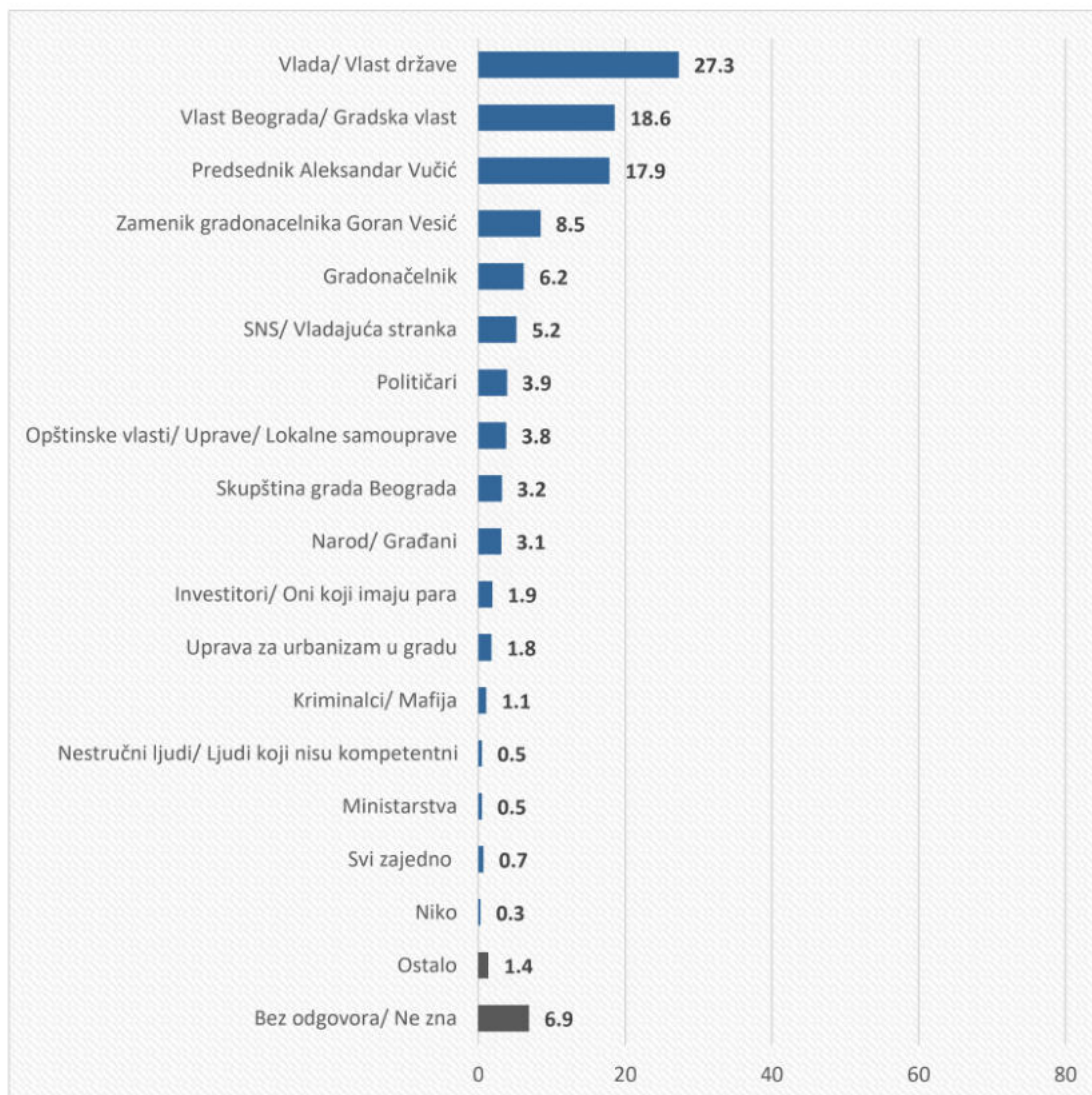
Nešto manje od polovine građana Beograda (46%) smatra da se njihovo stalno mesto stanovanja razvija u dobrom pravcu. Oni su dali ocene 4 i 5 na pitanje “Da li se Beograd razvija u dobrom ili lošem pravcu?” (na skali od 1 – u veoma lošem do 5 – u veoma dobrom pravcu). Dok nešto više od četvrtine (27%) građana obuhvaćenih istraživanjem nema jasan stav (ocena 3), sličan broj (26%) nije zadovoljan pravcem razvoja Beograda (ocene 1 i 2).

Nešto niži stepen zadovoljstva razvojem Beograda pokazuju pripadnici muškog pola (30% nezadovoljnih), građani starosti do 55 godina (31%), kao i građani urbanih naselja (28%). Najambivalentniji stav u pogledu razvoja Beograda imaju građani starosti zrele dobi od 34 do 55 godina starosti sa približno po trećinom zadovoljnih, neodlučnih i nezadovoljnih.

Sa starošću raste pozitivna percepcija razvoja Beograda, pri čemu 55% građana starosti između 55 i 64 godine i sličan broj građana ruralnih naselja pravac razvoja grada ocenjuju kao dobar ili veoma dobar, dok taj broj raste na 70% među građanima starosti od 65 do 74 godine.

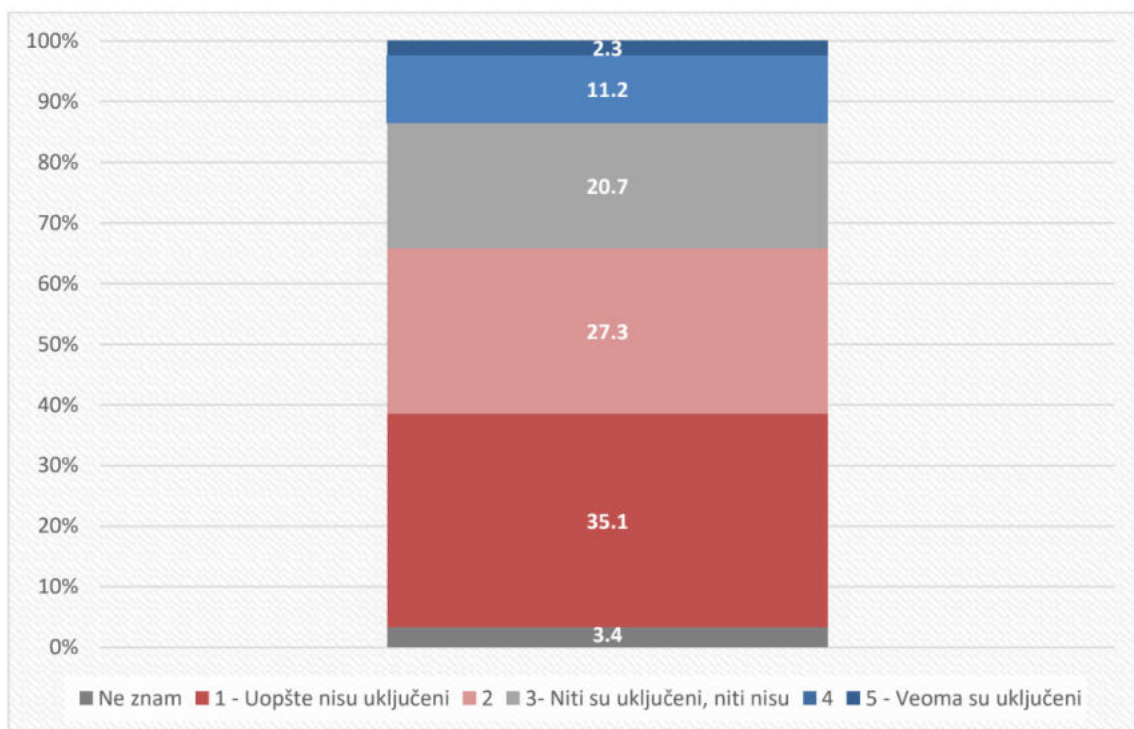
Grafikon 8. Donosioci odluke o razvoju Beograda

/baza: 1283 ispitanika/

Građani Beograda većinski dele stav da o razvoju grada prvenstveno odlučuju predstavnici vlasti (86%), od čega tek nešto više od trećine (37%) odluke smešta u ruke gradskih organa vlasti poput gradske vlade (19%), zamenika gradonačelnika Gorana Vesića (8%), gradonačelnika (6%) i Skupštine grada Beograda (3%). Samo 2% ispitanika smatra da ulogu u sprovođenju planova ima Uprava za urbanizam grada Beograda, dok 3% izjavljuje da odluku o razvoju donose sami stanovnici glavnog grada.

Grafikon 9. *Stepen uključenosti Beograđana u planiranje urbanog razvoja grada*

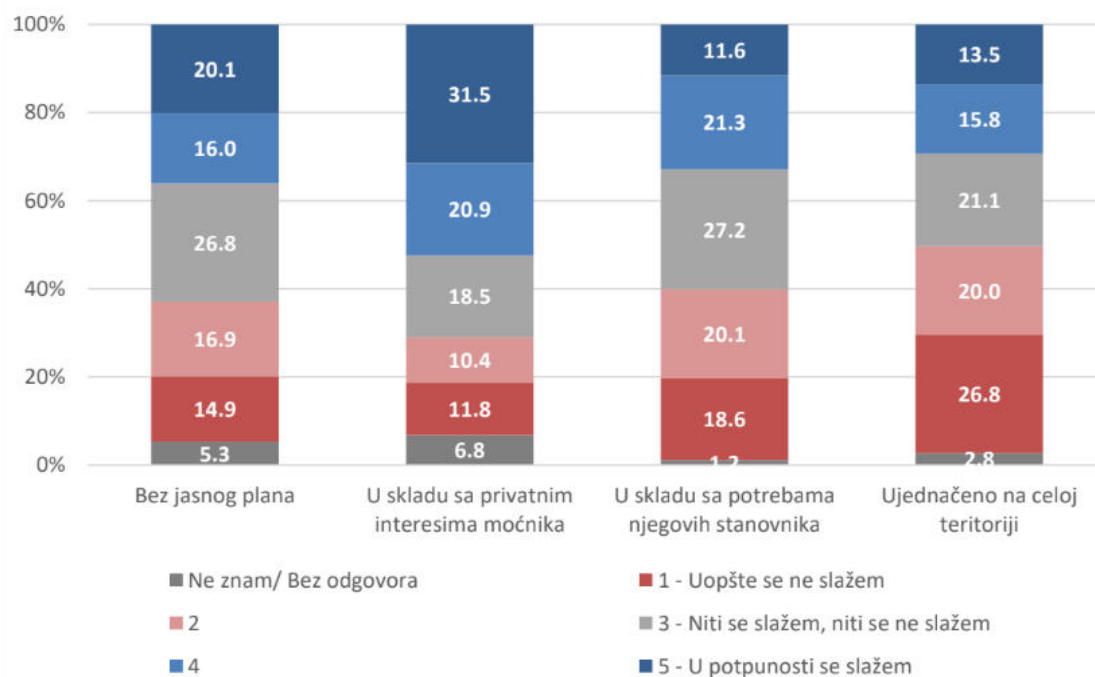

/baza: 1283 ispitanika/

Nalazi istraživanja su pokazali da, iz perspektive stanovnika Beograda, građani većinski nisu uključeni u planiranje njegovog urbanog razvoja (na pitanje “U kojoj meri su građani Beograda uključeni u planiranje urbanog razvoja grada?” 62% ispitanika je dalo ocenu 1 ili 2 na skali od 1 – uopšte nisu uključeni do 5 – veoma su uključeni). Sa druge strane, samo 13% ispitanika smatra da su građani uključeni u urbanizaciju glavnog grada, i to pretežno starije stanovništvo 55 i više godina starosti (među kojima 20% stanovnika ima pozitivnu ocenu u pogledu uključenosti građana u urbanizaciju), kao i građani koji naseljavaju ruralne delove (19%).

Grafikon 10. Smer razvoja Beograda

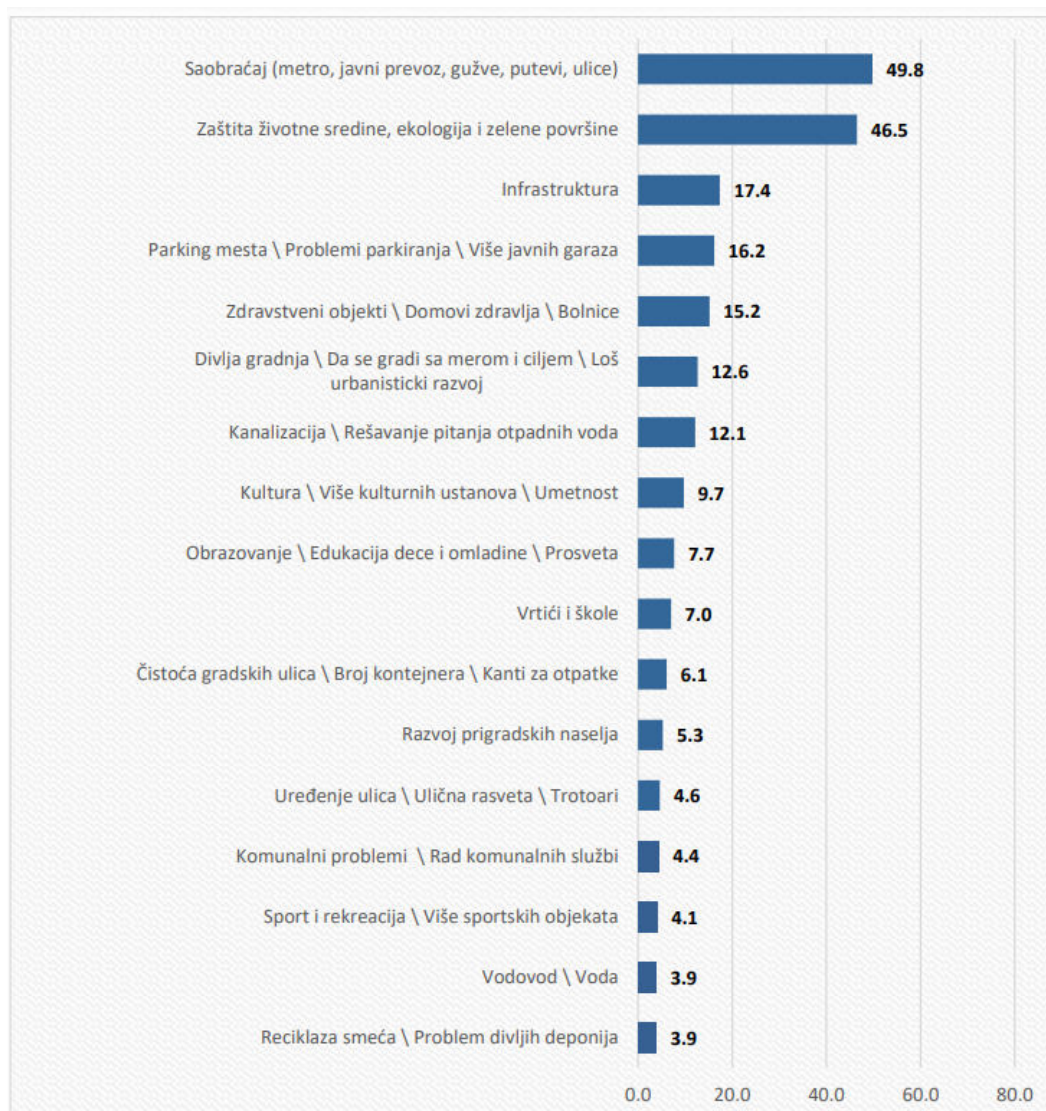

/baza: 1283 ispitanika/

Građani Beograda ipak identifikuju niz problema u smeru razvoja Beograda. Na prvom mestu je percepcija razvoja u skladu sa privatnim interesima moćnika (52% anketiranih se uglavnom ili u potpunosti složilo sa ovakvom tvrdnjom, odnosno dalo ocene 4 ili 5). Sledi percepcija neujednačenosti razvoja grada na čitavoj svojoj teritoriji (47% se uglavnom ili u potpunosti nije složilo sa tvrdnjom o ujednačenom razvoju grada, dajući ocene 1 ili 2). Takođe, blizu 40% građana se ne slaže da se Beograd razvija u skladu sa potrebama svojih građana, dok nešto više građana deli stav da se Beograd razvija bez jasnog plana (36%) u odnosu na broj građana koji veruju u planski razvoj grada (32%).

Ovakve stavove u najvećoj meri dele građani starosti do 55 godina, dok su građani stariji od 55 godina razočarani razvojem grada u skladu sa interesima moćnika i neujednačenim razvojem grada (po 44%), ali ipak u nešto većoj meri veruju u planski razvoj (oko 35%). Samo stanovnici stariji od 65 godina u većem broju veruju u razvoj grada usmeren na potrebe stanovnika (41%).

Grafikon 11. Prioritetne oblasti za razvoj grada

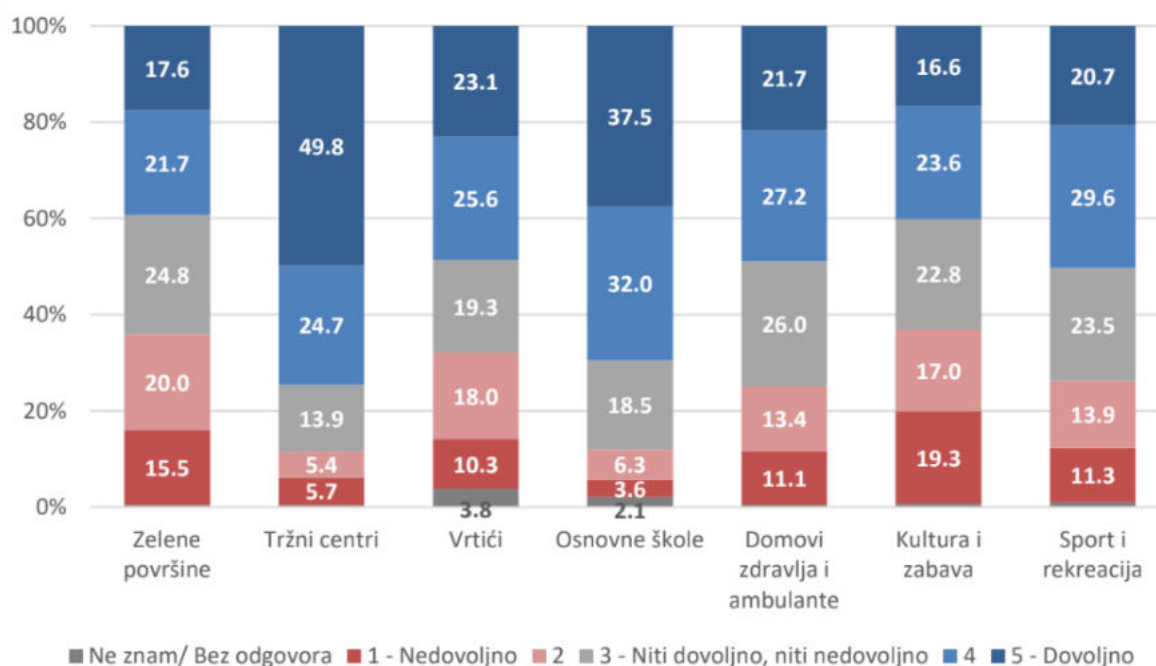

/baza: 1283 ispitanika/

Građani su identifikovali dva prioriteta u budućem razvoju grada Beograda - unapređenje saobraćaja, koje je prioritet za svakog drugog građanina Beograda (50%), i zaštitu životne sredine, odnosno ekološke probleme i povećanje broja zelenih površina (47%). Ostale oblasti u kojima se uviđa prostor za poboljšanje i razvoj grada odnose se na poboljšanje infrastrukture generalno (17%), povećanje broja parking mesta (16%), unapređenje zdravstva (15%), ograničenje ili sprečavanje divlje gradnje (13%), kao i rešavanja pitanja otpadnih voda (12%).

Čak 13% stanovnika prigradskih naselja navode rešavanje komunalnih problema (kanalizacija, otpadne vode) kao važne oblasti kojim se treba posvetiti u daljem razvoju Beograda.

Grafikon 12. Zastupljenost određenih sadržaja u kraju ispitanika

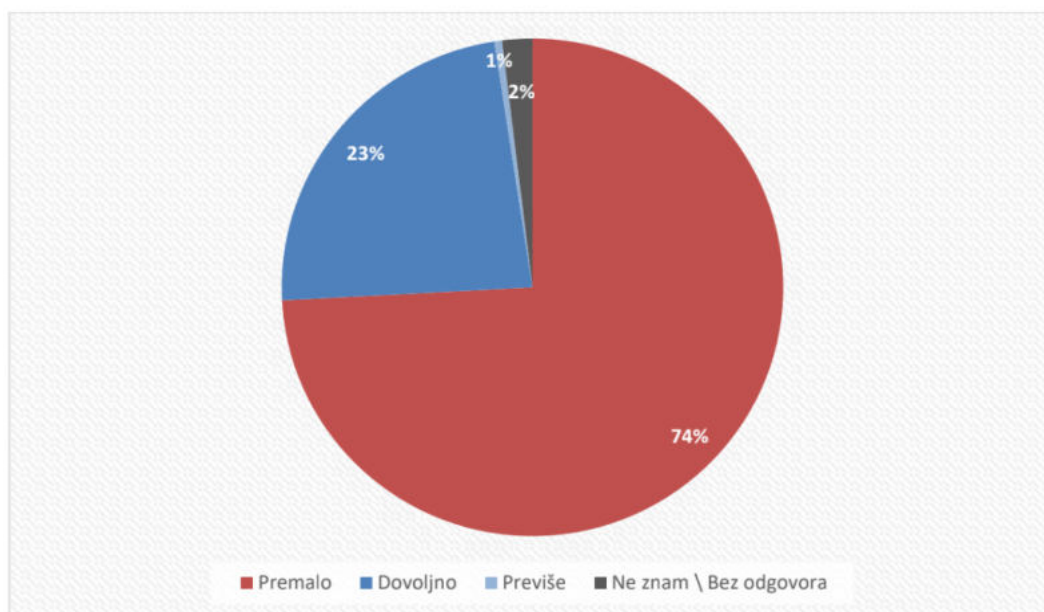

/baza: 1283 ispitanika/

Prema proceni građana Beograda u urbanim delovima grada uglavnom ne nedostaje sadržaja. U proseku 3 od 4 stanovnika, a u urbanim naseljima oko 80% građana, navodi da ima dovoljno tržnih centara (davanjem ocena 4 i 5 na skali od 1 - nedovoljno do 5 - dovoljno). U proseku oko 70% anketiranih građana takođe smatra i da je broj osnovnih škola dovoljan, dok je oko 50% građana zadovoljno dostupnošću vrtića, domova zdravlja i ambulanti i sportskih i rekreativnih sadržaja. Građani su sa druge strane podeljeni kada je u pitanju zastupljenost zelenih površina i kulturnih sadržaja (po oko 40% smatra da ovih sadržaja ima dovoljno, dok po oko 36% smatra da ih nema dovoljno u kraju u kom žive).

Stanovnici ruralnijih delova grada procenjuju da je zastupljenost domova zdravlja i ambulanti, te kulturnih sadržaja ispod zadovoljavajuće (42% i 50%, po redu). Opštine u kojima preko polovine stanovništva smatra da je broj domova zdravlja i ambulanti nedovoljan su Grocka i Mladenovac.

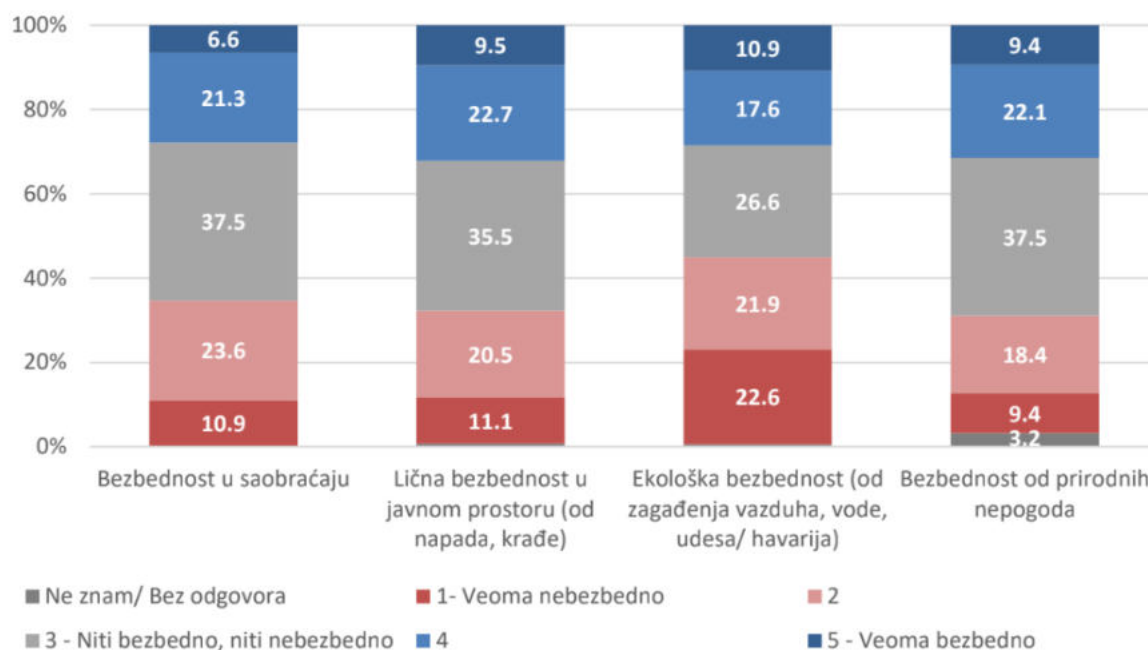
Grafikon 13. Zastupljenost zelenih površina u Beogradu

/baza: 1283 ispitanika/

Kada su upitani da procene zastupljenost zelenih površina na celoj površini grada, tri četvtine Beograđana deli stav da zelenih površina u gradu ima premalo i to pre svega stanovnici koji žive u urbanim delovima grada (77% naspram 63% u ruralnim naseljima).

Grafikon 14. Subjektivni osećaj bezbednosti u Beogradu

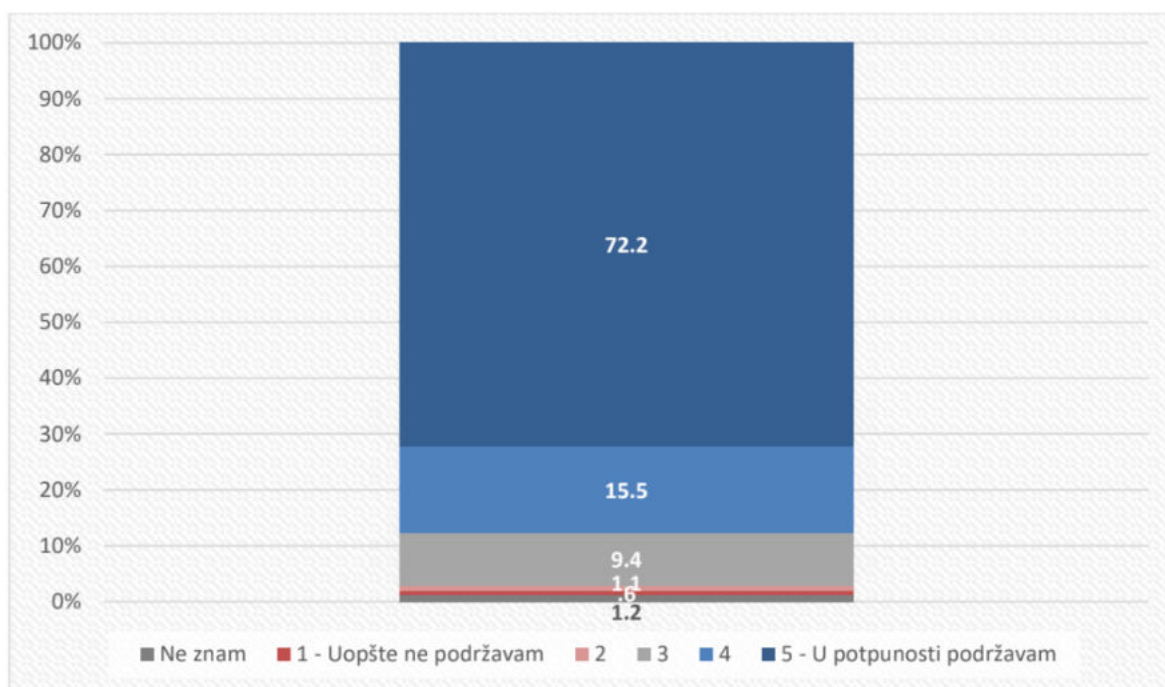

/baza: 1283 ispitanika/

Uopšteno, građani nisu uvereni u bezbednost života u Beogradu u različitim područjima/aspektima ličnog i funkcionisanja grada. Građani su podeljeni kada je u pitanju lična bezbednost – po trećina se oseća bezbedno, neodlučno i nebezbedno u pogledu ovog aspekta sigurnosti življenja u prestonici. Dok se nešto veći broj građana (31%) oseća bezbedno kada je u pitanju bezbednost od prirodnih nepogoda (poplava, zemljotresa, i sl.), 28% se oseća nebezbedno, ali je većina neodlučna (37%). Lični osećaj bezbednosti građana u saobraćaju u Beogradu u nešto većoj meri skreće u pravcu nebezbednosti ili neodlučnosti (35% i 37%, po redu), u odnosu na bezbednost (28%).

Građani se najmanje bezbedno osećaju u pogledu bezbednosti u ekološkoj sferi. U proseku 44% građana smatra da je Beograd nebezbedan (daju ocene 1 ili 2 na skali od 1 – veoma nebezbedno, do 5 – veoma bezbedno), pri čemu osećaj nebezbednosti dostiže 58% među osobama starosti od 35 do 44 godine.

Grafikon 15. Obavezno sortiranje otpada u svrhe reciklaže

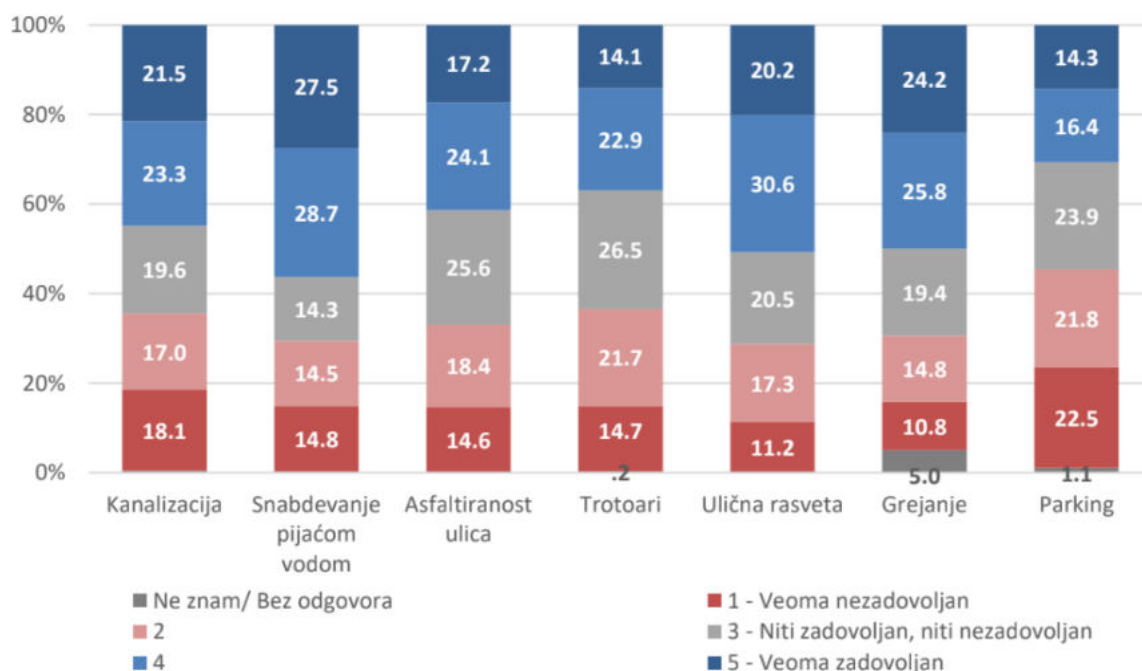

/baza: 1283 ispitanika/

Nadovezujući se na prethodnu statistiku, veliki broj građana podržava uvođenje obaveznog sortiranja otpada radi njegove dalje reciklaže. Čak 88% građana je na pitanje “U kojoj meri podržavate uvođenje obaveznog sortiranja otpada u svrhu reciklaže?” dalo ocene 4 ili 5 na skali od 1 – uopšte ne podržavam do 5 – u potpunosti podržavam, pri čemu čak 72% građana u potpunosti podržava obavezno sortiranje otpada.

Nejasan stav (ocena 3) o obaveznom recikliranju nešto više dele stanovnici ruralnih delova (14% u odnosu na 8% među stanovnicima urbanih područja).

Grafikon 16. Zadovoljstvo opremljenošću i funkcionisanjem infrastrukture

/baza: 1283 ispitanika/

Građani u proseku najveće zadovoljstvo izražavaju povodom načina na koji je organizovano snabdevanje pijaćom vodom (56%), sistem ulične rasvete (51%) i grejanja (50%) (ocene 4 i 5 na skali od 1 – veoma nezadovoljan do 5 – veoma zadovoljan).

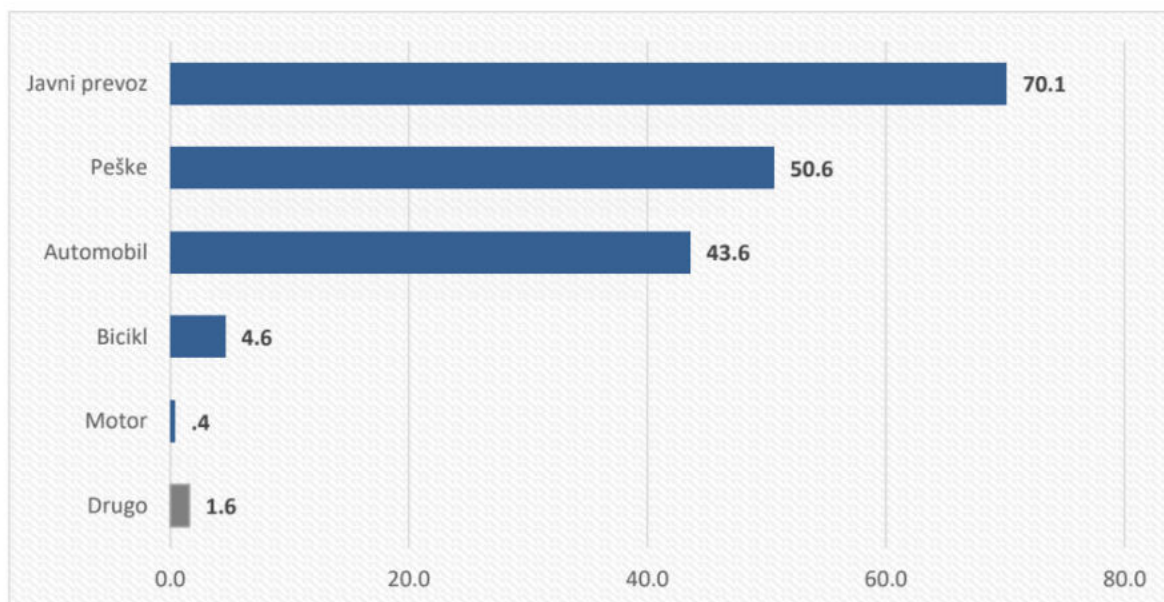
Sledi zadovoljstvo sistemom kanalizacije (45%) i asfaltiranošću ulica (41%). Građani Beograda su polarizovani kada su u pitanju trotoari (36% zadovoljnih i 37% nezadovoljnih građana), dok je zadovoljstvom parkingom u proseku niže (31% zadovoljnih, odnosno 44% nezadovoljnih građana).

Ipak, građani koji žive u ruralnijim i prigradskim naseljima manje su zadovoljni sistemom kanalizacije – 50% nezadovoljnih građana, posebno u Grockoj (67% nezadovoljnih), Barajevu (63%) i Mladenovcu (55%). Trotoari su, takođe, element infrastukture koji nije razvijen na zadovoljavajućem nivou u ruralnijim područjima grada prema stavovima građana (42% nezadovoljnih građana naspram 31% zadovoljnih), a najviše su pogođene ponovo opštine Grocka (57% nezadovoljnih), Mladenovac (50%) i Barajevo (47%). Snabdevanje pijaćom vodom predstavlja problem u pojedinim opštinama poput Mladenovca (53% nezadovoljnih građana) i Grocke (47%).

3.2. Navike u saobraćanju i potrebe građana u pogledu razvoja saobraćaja u Beogradu

Grafikon 17. Najčešći načini kretanja kroz grad

/baza: 1283 ispitanika/

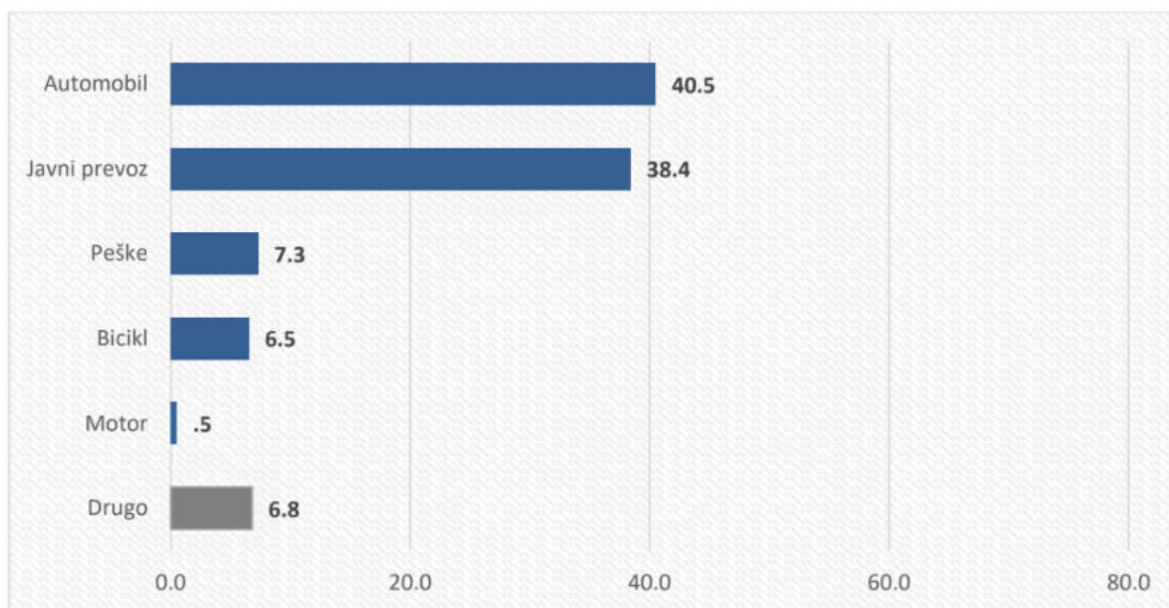
Javni prevoz je dominantan način saobraćanja u Beogradu, pri čemu 7 od 10 anketiranih građana navodi da su vozila javnog gradskog prevoza njihovo najčešće prevozno sredstvo. Polovina građana do željene lokacije stiže peške, a u nešto manjem procentu se koristi automobil (44%). Biciklom i motorom se saobraća u znatno manjoj meri.

Muškarci češće koriste automobile (50%) i bicikl (6%), dok žene nešto više navode javni prevoz (76%) i kretanje peške (55%) kao načine kretanja kroz grad. Nekorišćenje prevoznog sredstva je češći izbor kod stanovnika urbanih područja (53% građana urbanih područja bira kretanje peške u odnosu na 39% među građanima ruralnih naselja).

Dok u proseku 56% građana starosti od 25 do 44 godine kao jedno od najčešćih prevoznih sredstava navodi automobil, 78% građana starijih od 55 godina u istom svojstvu koristi javni prevoz.

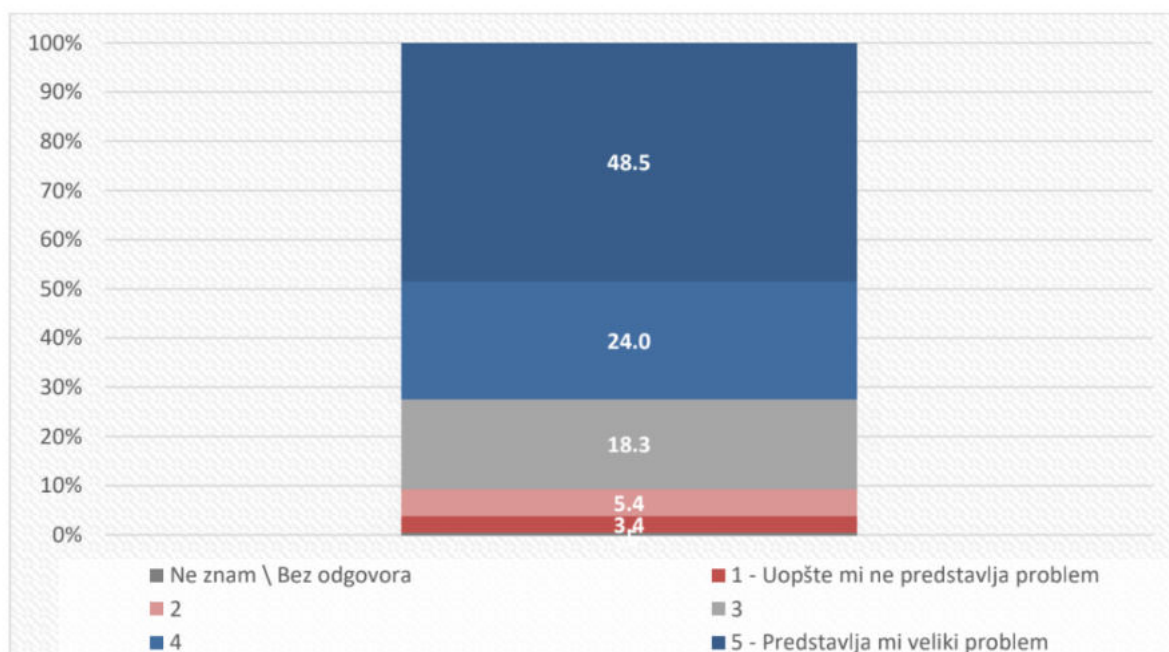
Grafikon 18. Preferirani način kretanja u situaciji da beogradski saobraćaj idealno funkcioniše i da nema finansijskih ograničenja

/baza: 1283 ispitanika/

Rezultati ukazuju da bi u slučaju idealnih uslova kada je u pitanju funkcionisanje saobraćaja u Beogradu preferirani načini saobraćanja bili automobilski saobraćaj (41%) i javni gradski prevoz (38%) koji je trenutno najčešći način kretanja kroz grad. Preferencija prema automobilskom saobraćaju opada sa godinama sa 52% među mladima od 18 do 24 godine na 27% među građanima starosti od 65 do 74 godine, dok istovremeno raste preferencija ka javnom gradskom prevozu sa 32% među građanima do 44 godine starosti na 45% među građanima starijim od 45 godina.

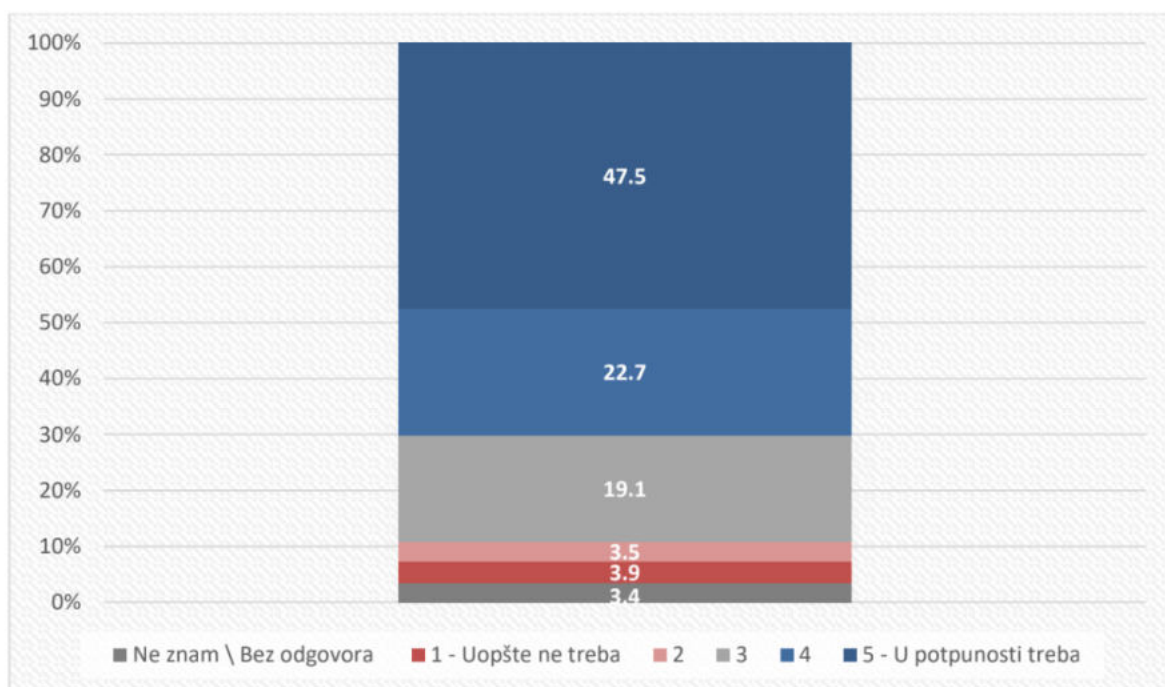
Grafikon 19. Problem saobraćajnih gužvi

/baza: 1283 ispitanika/

Gužve u saobraćaju predstavljaju problem za većinu građana - na pitanje “Koliki problem Vama lično predstavlja saobraćajna gužva?” 73% građana daje ocene 4 ili 5 na skali od 1 – uopšte ne predstavlja problem do 5 – predstavlja veliki problem. Ispitanici starosti od 25 do 55 godina češće navode da im gužve predstavljaju veliki problem (76%), dok broj građana starijih od 65 godina kojima ovaj aspekt funkcionisanja u Beogradu predstavlja problem pada na 53% (što je i očekivano s obzirom da se pripadnici ove starosne grupe verovatno manje kreću kroz grad u periodima najvećih gužvi i da su manje radno aktivni).

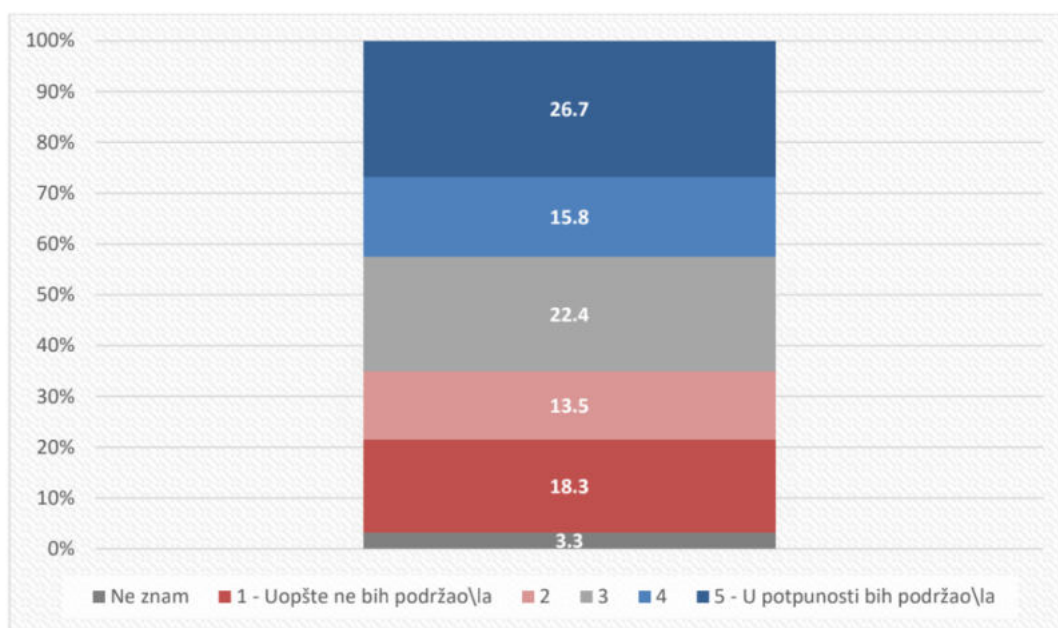
Grafikon 20. Razvoj biciklizma kao ravnopravnog vida saobraćaja u Beogradu

/baza: 1283 ispitanika/

Iako građani najmanje koriste bicikl kao prevozno sredstvo, oko 70% njih smatra da biciklizam treba razvijati kao ravnopravni vid saobraćaja. Svaki peti građanin nema jasan stav povodom ovog pitanja, dok je samo 7% anketiranih građana protiv razvoja biciklizma kao ravnopravnog vida saobraćaja u glavnom gradu.

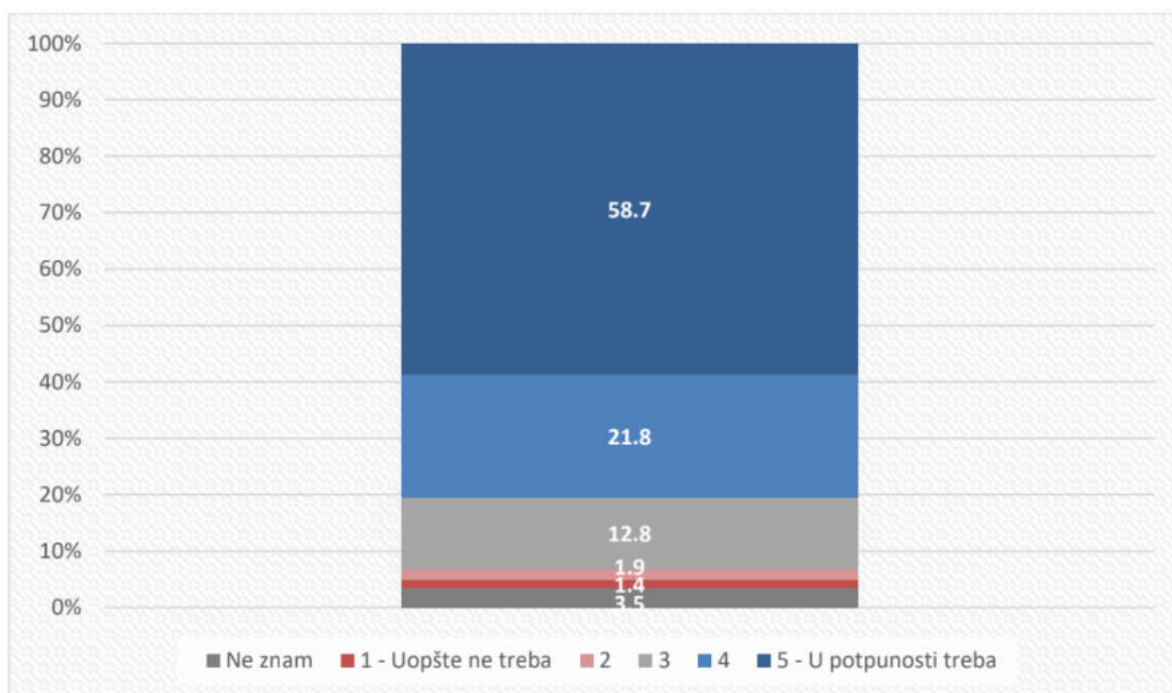
Grafikon 21. Izgradnja biciklističkih traka uz smanjenje broja automobilskih traka

/baza: 1283 ispitanika/

Ukoliko bi se broj biciklističkih staza povećao na uštrb smanjenja automobilskih traka, građani bi u manjoj meri bili spremni da podrže razvoj biciklizma u Beogradu (42%), dok bi gotovo svaki treći građanin bio protiv.

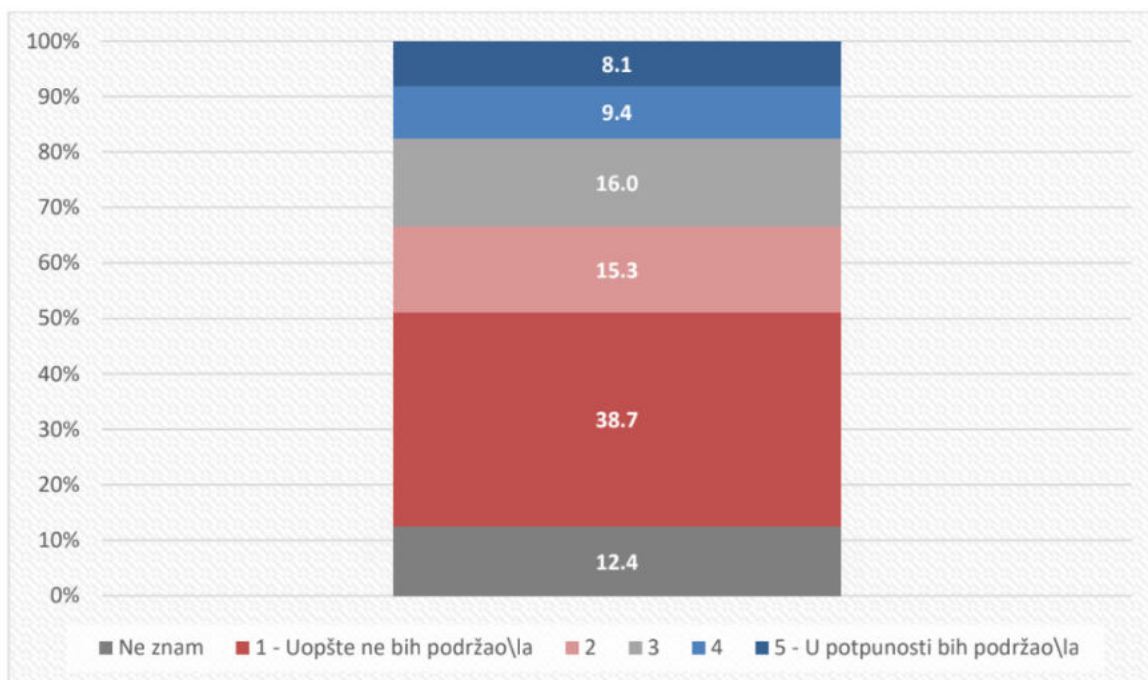
Grafikon 22. Povećanje broja parking mesta u Beogradu

/baza: 1283 ispitanika/

Da je dostupnost parking mesta u Beogradu akutan problem ukazuje nalaz da se 8 od 10 anketiranih građana slaže da treba povećati broj postojećih parking mesta na području grada (daje ocenu 4 ili 5 na skali od 1 – uopšte ne treba, do 5 – u potpunosti treba). Pri tome je gotovo 60% u potpunosti sigurno u svoj stav, pri čemu među muškarcima taj broj iznosi 62% u odnosu na 56% među ženama.

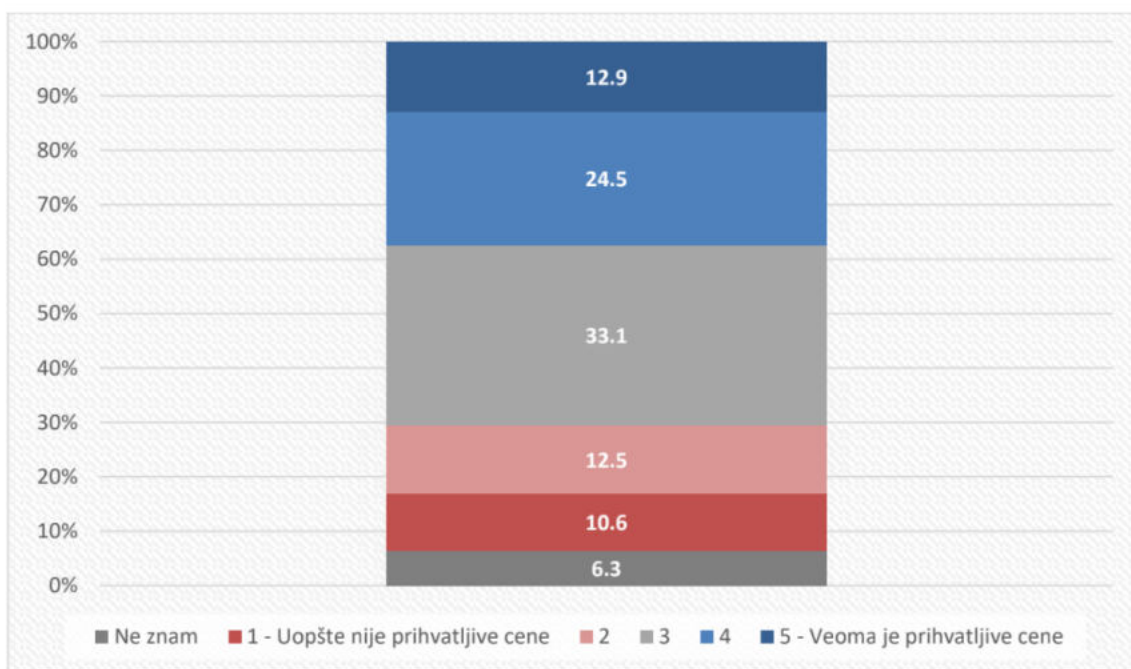
Grafikon 23. Povećanje broja parking mesta uz smanjenje (broja/ površine) trotoara i zelenih površina

/baza: 1283 ispitanika/

O dragocenosti zelenih površina i trotoara ipak govori nalaz da ukoliko bi povećanje broja parking mesta podrazumevalo smanjenje trotoara i zelenih površina, samo 17% građana bi zadržalo svoj stav, dok je skoro 4 od 10 anketiranih izjavilo da uopšte ne podržava obeležavanje novih parking mesta u ovakvoj situaciji. Ukupan broj protivnika povećanja broja parking mesta na uštrb zelenih površina i trotoara popeo se na 56%, odnosno 52% među muškarcima i 59% među ženama.

Grafikon 24. Prihvatljivost cene javnog prevoza u Beogradu

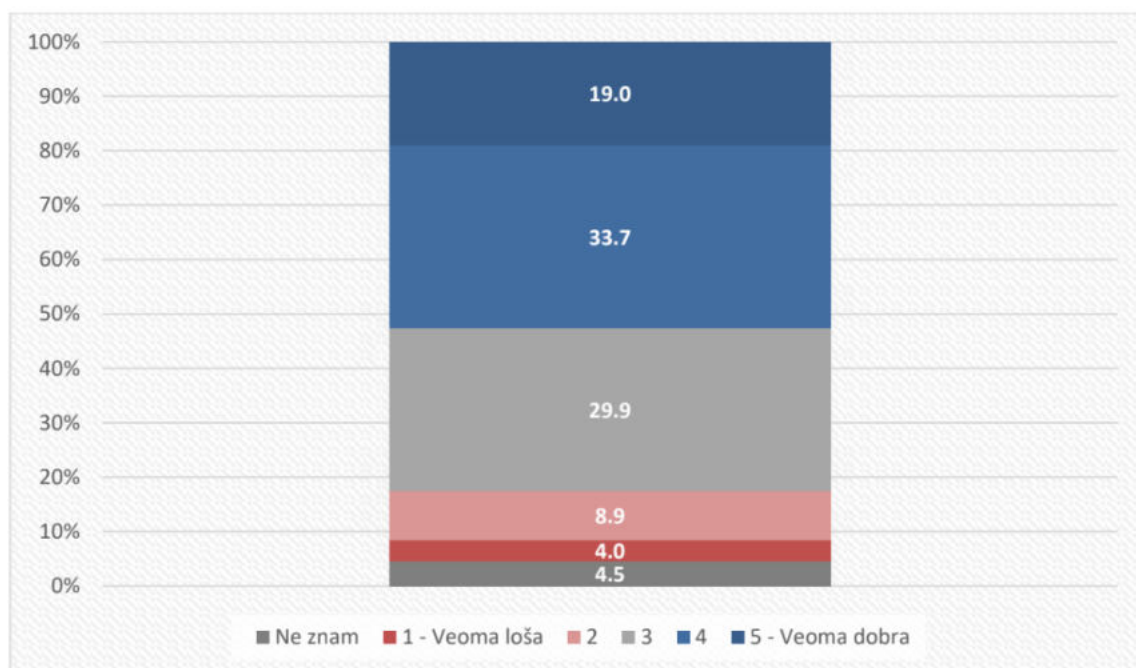
/baza: 1283 ispitanika/

Nešto više od trećine građana (37%) deli stav da je cena javnog prevoza u Beogradu uglavnom ili veoma prihvatljiva (ocene 4 i 5 na skali od 1 – uopšte nije prihvatljive cene, do 5 – veoma je prihvatljive cene). Slično, trećina njih zauzima neutralan stav, dok blizu četvrtine (23%) navodi da visine cena nisu u skladu sa njihovim mogućnostima, odnosno da nisu prihvatljive.

Stanovnicima koji imaju manje od 35 godina cene su manje prihvatljive (35%) u odnosu na stanovnike preko 65 godina (51%).

Grafikon 25. Povezanost delova grada javnim prevozom u Beogradu

/baza: 1283 ispitanika/

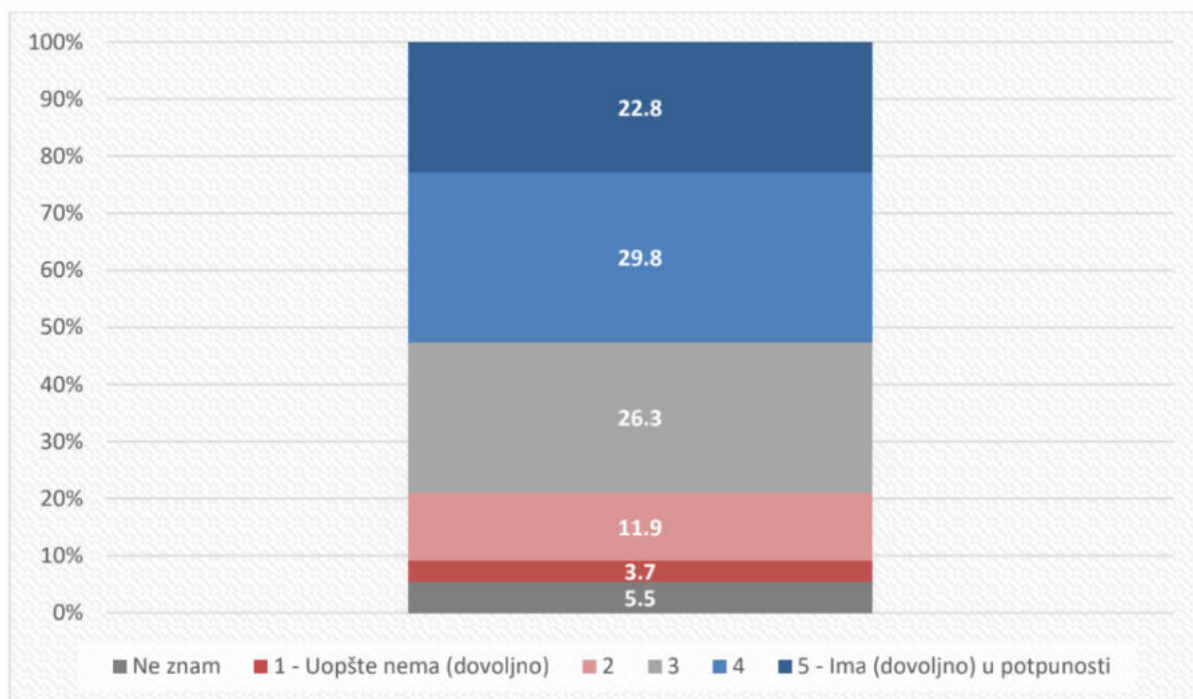
Rezultati ukazuju da nešto iznad polovine građana (53%) smatra da je mreža javnog prevoza, odnosno povezanost delova grada dobra ili veoma dobra. 3 od 10 nema jasan stav, dok oko 13% nije zadovoljno načinom na koji funkcioniše javni prevoz, odnosno daju ocene 1 ili 2 na skali od 1 – veoma loše povezan do 5 – veoma dobro povezan.

Građani mlađe starosne dobi (do 34 godine) i posebno stariji sugrađani (65+) zadovoljniji su načinom na koji je organizovana mreža prevoza u Beogradu (53% odnosno čak 70% zadovoljnih, po redu) u odnosu na osobe srednjih godina (35-54) među kojima je 46% zadovoljnih.

Pored toga, nešto veće nezadovoljstvo povezanošću delova grada javnim prevozom je evidentno među građanima koji žive u ruralnim područjima. Među njima je zabeleženo gotovo 20% nezadovoljnih, odnosno onih koji dele stav da je povezanost delova grada javnim prevozom loša, u odnosu na oko 10% među stanovnicima urbanih delova grada.

Grafikon 26. Adekvatnost broja polazaka na linijama gradskog prevoza

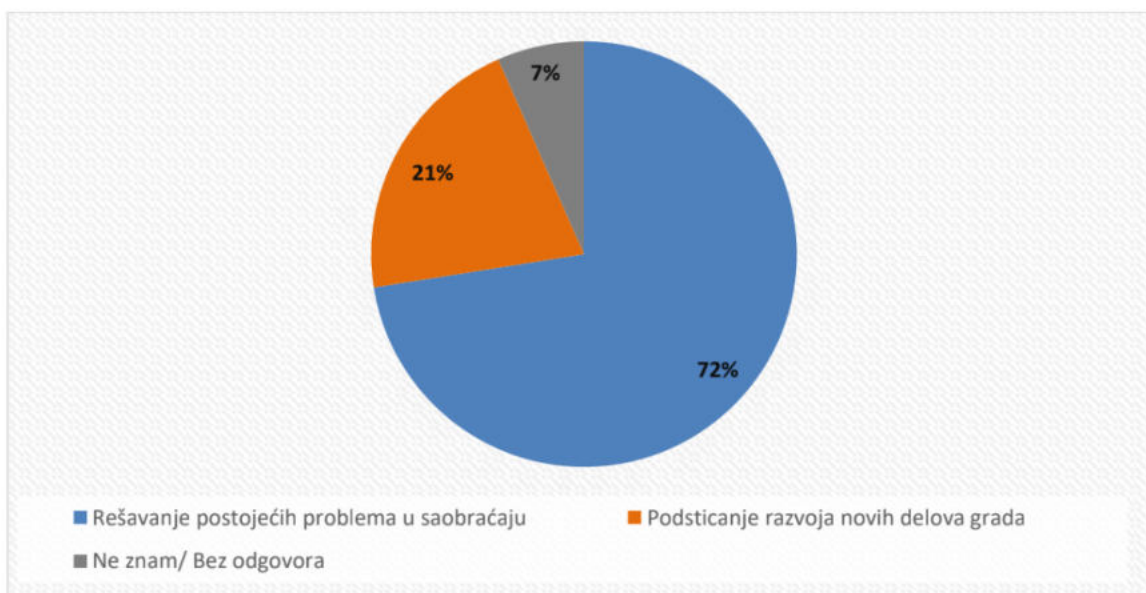

/baza: 1283 ispitanika/

Svaki drugi građanin koji je učestvovao u ovoj studiji izjavljuje da ima dovoljno polazaka na linijama gradskog prevoza koje oni koriste (dali su ocene 4 ili 5 na skali od 1 – uopšte nema do 5 – ima u potpunosti), dok nešto iznad četvrtine zauzima neutralan stav (26%). 16% smatra da nema dovoljno polazaka za prevoz koji je njima potreban kako bi stigli do određene lokacije, i to prvenstveno građani koji žive u ruralnim područjima (24% naspram 14% onih koji su iz urbanih delova Beograda).

Stanovnici opštine Mladenovac prednjače u pogledu nezadovoljstva brojem polazaka (47%), slede Lazarevac (29%) i Sopot (28%).

Grafikon 27. Funkcija prve linije metroa

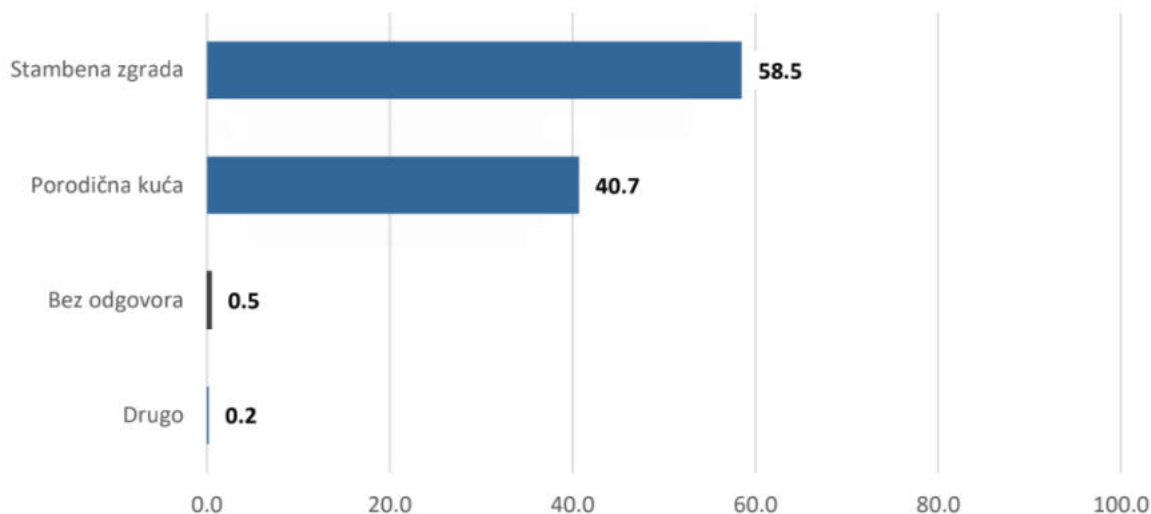
/baza: 1283 ispitanika/

Kada je u pitanju izgradnja prve linije metroa, građani primat daju njenom učešću u rešavanju postojećih problema u saobraćaju (72%) u odnosu na podsticanje razvoja novih delova grada (21%).

Za rešavanje problema koji ometaju svakodnevno funkcionisanje saobraćaja nešto više se zalažu stanovnici urbanih područja u odnosu na ruralna područja (75% naspram 63%). Sa druge strane, građani koji žive u ruralnim delovima u nešto većoj meri prednost daju razvoju novih gradskih delova (29% naspram 19% među onima koji žive u urbanom tipu naselja).

3.3. Kvalitet stanovanja u Beogradu

Grafikon 28. Trenutno mesto/vid stanovanja

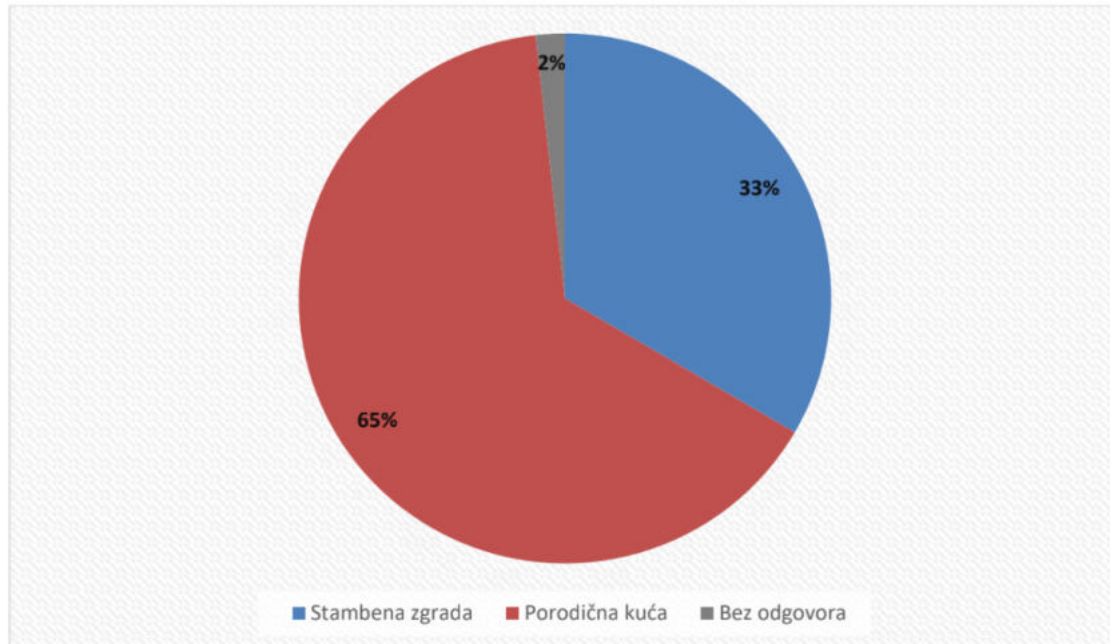

/baza: 1283 ispitanika/

Oko 6 od 10 (58%) anketiranih građana živi u stambenim zgradama, dok 41% navodi da stanuju u porodičnim kućama. Veći broj stanovnika urbanijih područja i opština Voždovac, Vračar, Zvezdara, Novi Beograd, Palilula, Rakovica, Savski venac, Stari grad i Čukarica živi u zgradama u odnosu na ruralne delove i opštine Lazarevac, Mladenovac, Sopot, Surčin, i Grocka gde je više građana koji žive u kućama porodičnog tipa.

Premda nam pitanje tipologije stanovanja (ni one trenutne ni poželjne) ne govori mnogo o kvalitetu stanovanja i njegovoj vezi sa drugim objektima socijalne infrastrukture, ovo jeste relevantno pitanje za urbanističko planiranje.

Grafikon 29. *Preferirano mesto/vid stanovanja*

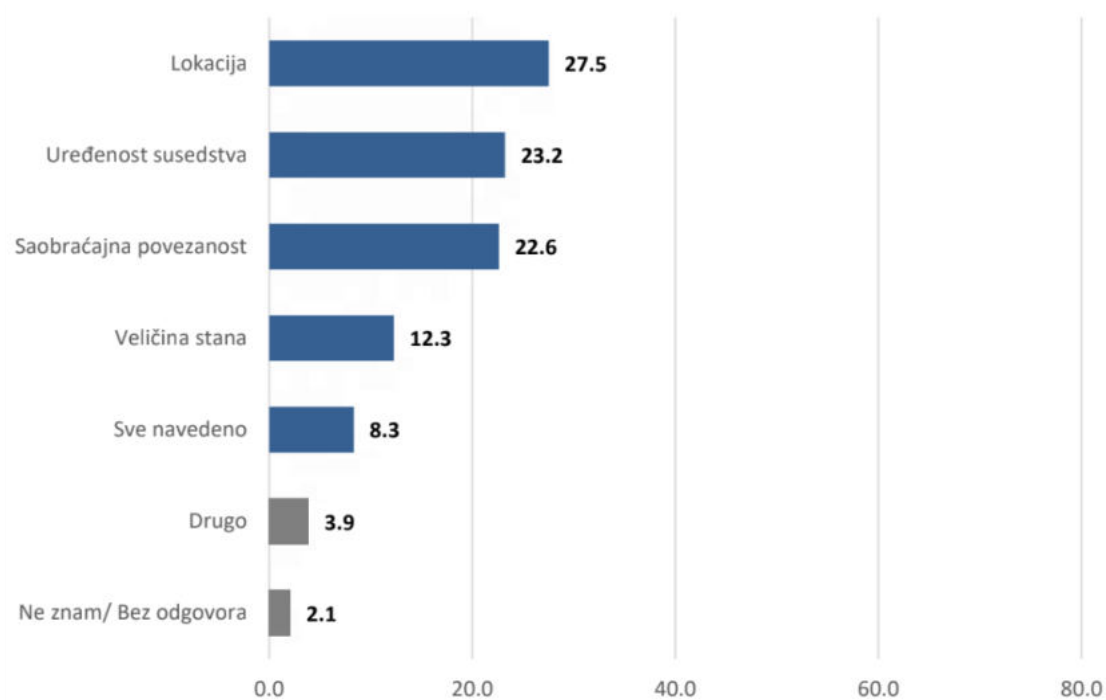
/baza: 1283 ispitanika/

Kada bi mogli da biraju, 2/3 građana bi se odlučilo za život u kući, naspram trećine onih koji bi ipak više voleli da žive u zgradi.

Iako je generalno više onih koji prednost daju kući, pripadnice ženskog pola nešto češće biraju zgradu (37%) u odnosu na suprotan pol (30%). Sa druge strane, muškarci nešto više preferiraju kuće (68% naspram 62% među ženama).

U skladu sa realnom situacijom po pitanju tipa stanovanja, meštani ruralnih područja bi više voleli da žive u kućama (88% naspram 60% među građanima koji žive u urbanim delovima grada).

Grafikon 30. Presudni faktori za kvalitet stanovanja u gradu

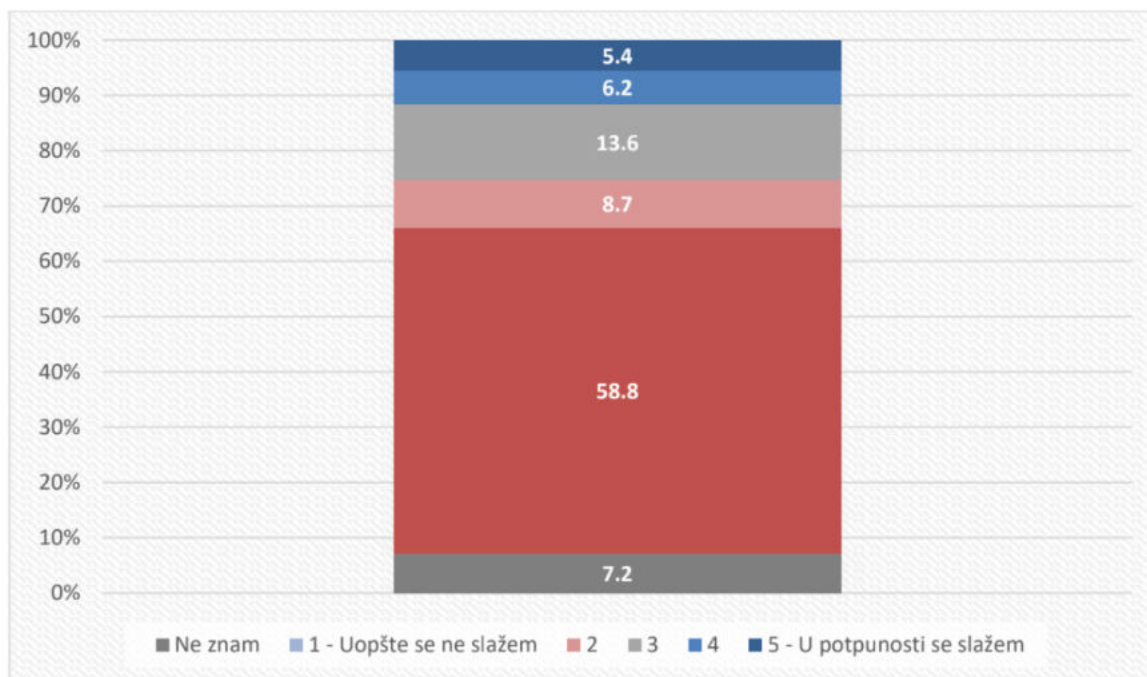
/baza: 1283 ispitanika/

Građani izdvajaju tri faktora kao presudna za kvalitet stanovanja u glavnom gradu. Na prvom mestu je lokacija, koju navodi blizu trećine građana (28%). Uređenost susedstva i saobraćajna povezanost relativno blisko slede (blizu četvrtine građana izdvaja ove aspekte kao ključne).

Uređenost susedstva je nešto važnija za stanovnike urbanih područja (25% naspram 16% među stanovnicima ruralnih naselja), dok je u ruralnim delovima nešto više onih koji su navodili saobraćajnu povezanost kao faktor koji značajno utiče na kvalitet stanovanja (29% naspram 21%).

3.4. Stavovi građana o potencijalnim i realizovanim projektima na teritoriji Beograda

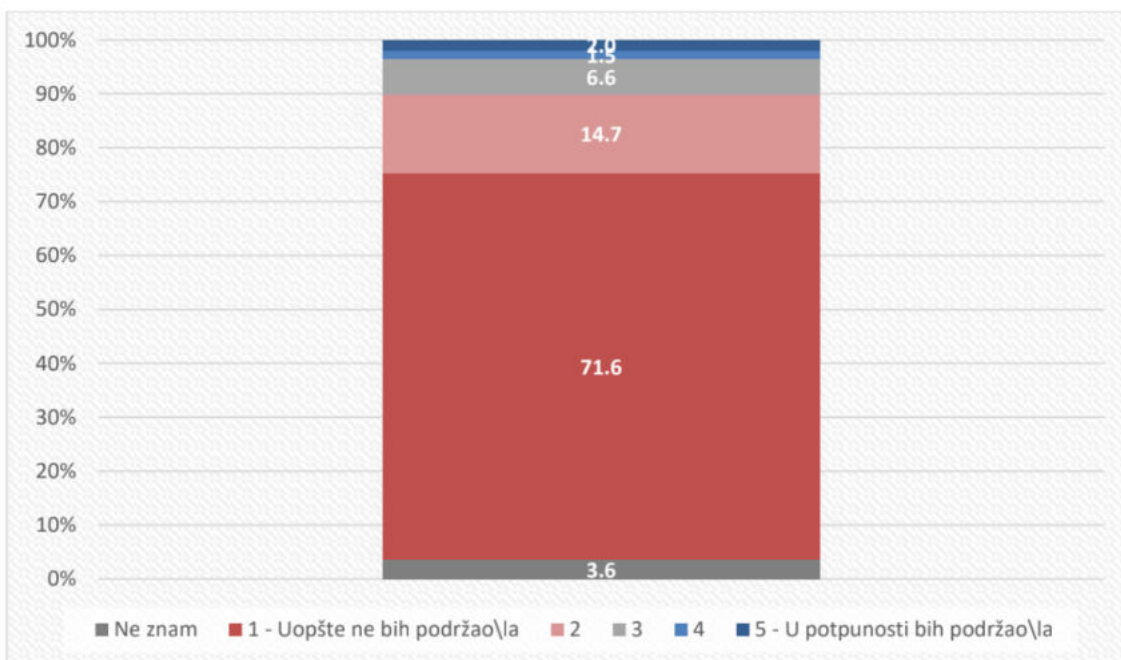
Grafikon 31. Izgradnja stambeno-poslovnog centra na Košutnjaku

/baza: 1283 ispitanika/

Sa izgradnjom velikog stambeno-poslovnog centra na Košutnjaku se ne slaže 2/3 građana Beograda (ocene 1 ili 2 na skali od 1 – uopšte se ne slažem, do 5 – u potpunosti se slažem), a među njima se prvenstveno izdvajaju oni koji žive u urbanim delovima grada (69%). Ovu investiciju nešto više podržavaju građani stariji od 65 godina (23%).

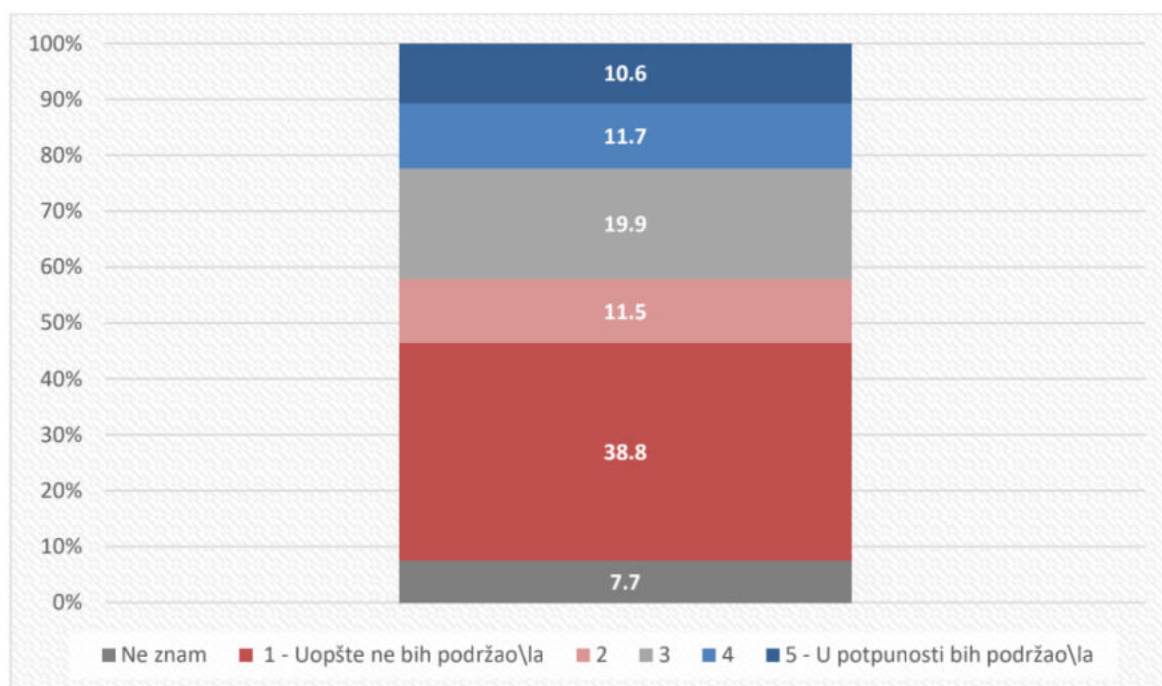
Grafikon 32. Izgradnja stambeno-poslovnog centra na Košutnjaku uz smanjenje zelenih površina i šuma

/baza: 1283 ispitanika/

Broj građana koji se protive izgradnji stambeno-poslovnog centra na Košutnjaku porastao je na 86% nakon saznanja da će ova investicija uticati na smanjenje zelenih površina i šuma (ocene 1 ili 2), što dalje ukazuje na svest o važnosti zelenih površina za grad Beograd. Tek 3% stanovnika je ostalo pri uverenju da je ova investicija opravdana te bi je samim tim podržali bez obzira na uticaj na okolinu (ocene 4 ili 5).

Grafikon 33. Širenje grada na teritoriji Makiša

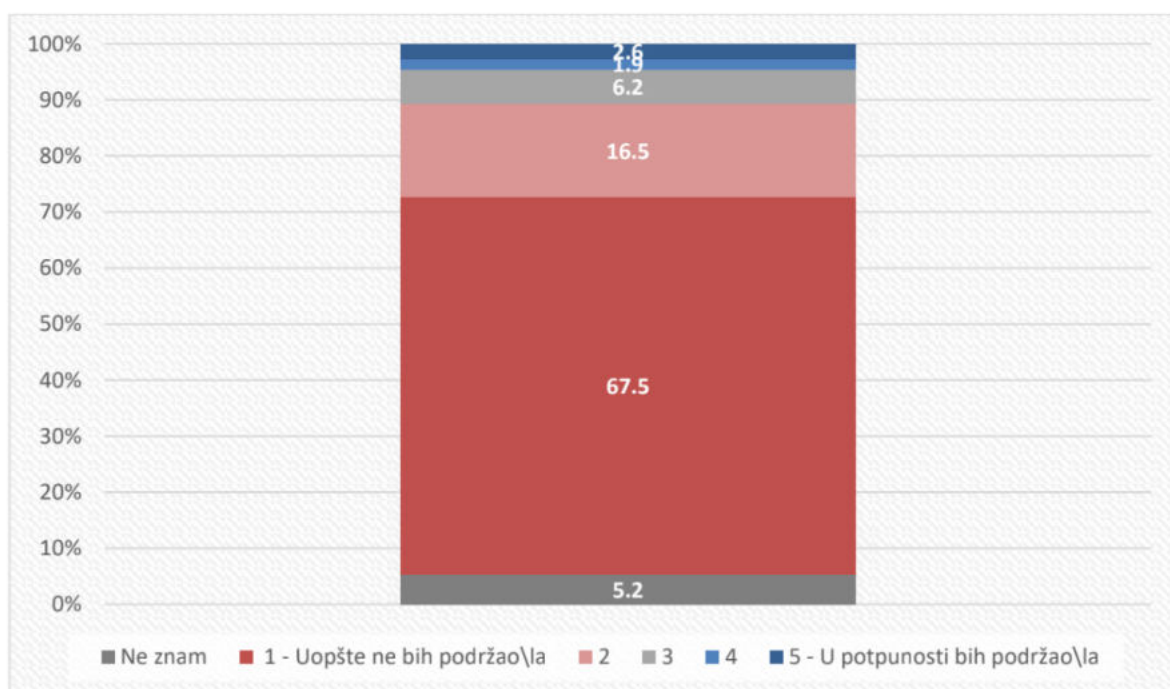

/baza: 1283 ispitanika/

Širenje grada na teritoriji Makiša je prihvatljivo za oko petinu stanovnika glavnog grada (22%) i ovu odluku u nešto većoj meri podržavaju građani muškog pola (25%), kao i građani stariji od 65 godina (39%). Sa ovim predlogom se ne slaže svaki drugi građanin grada Beograda (ocene 1 ili 2 na skali od 1 – uopšte ne bih podržao/la, do 5 – u potpunosti bih podržao/la), i to u nešto većoj meri oni koji žive u urbanim delovima grada (52% naspram 42% među onima koji žive u ruralnim naseljima).

Grafikon 34. Širenje grada na teritoriji Makiša kao potencijalna pretnja po izvorishte vode za pice

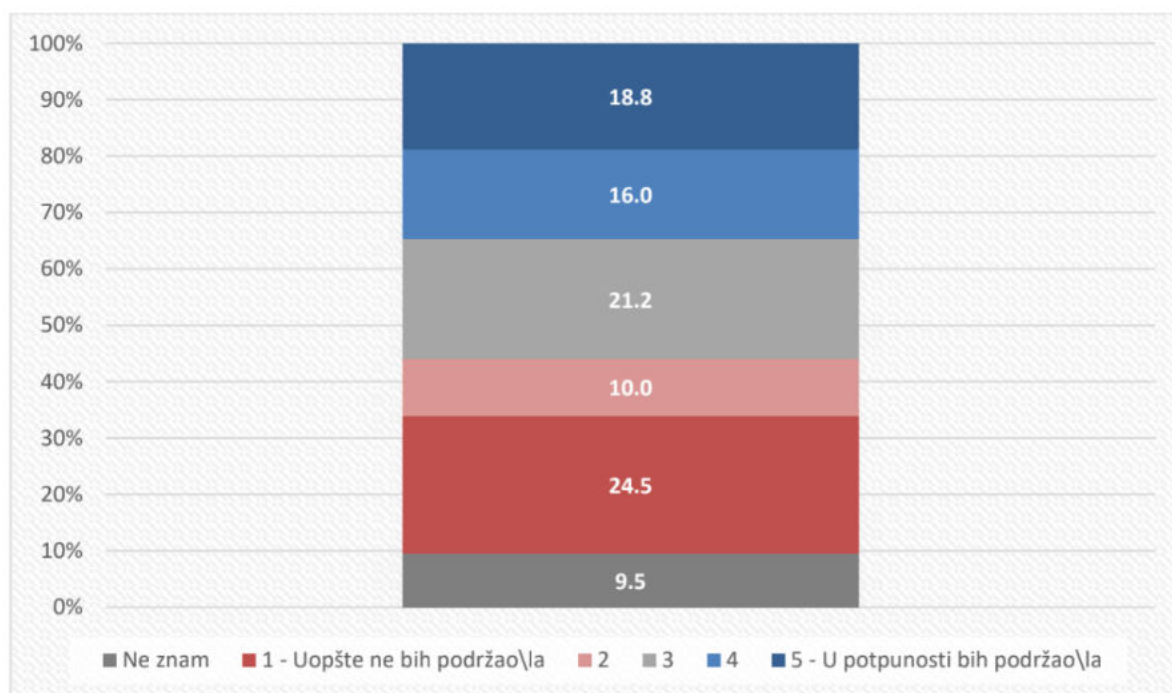

/baza: 1283 ispitanika/

Saznanje da se širenjem grada na teritoriji Makiša potencijalno može ugroziti izvorishte pijaće vode uticalo je na promenu stava značajnog broja građana i snažnije protivljenje inicijativi – broj građana koji inicijativu ne bi podržao porastao je na 84%. Sa druge strane, broj građana koji i dalje podržavaju inicijativu da se grad proširi na teritoriji Makiša i pored verovatnoće da se time može ugroziti izvorishte vode pada na 5%.

I među građanima muškog pola i među starijima od 65 godina došlo je do značajnog približavanja stavova većinskom delu građana, sa povećanjem broja protivnika u obe demografske grupe na preko 80%.

Grafikon 35. Izgradnja nacionalnog stadiona na teritoriji Surčina

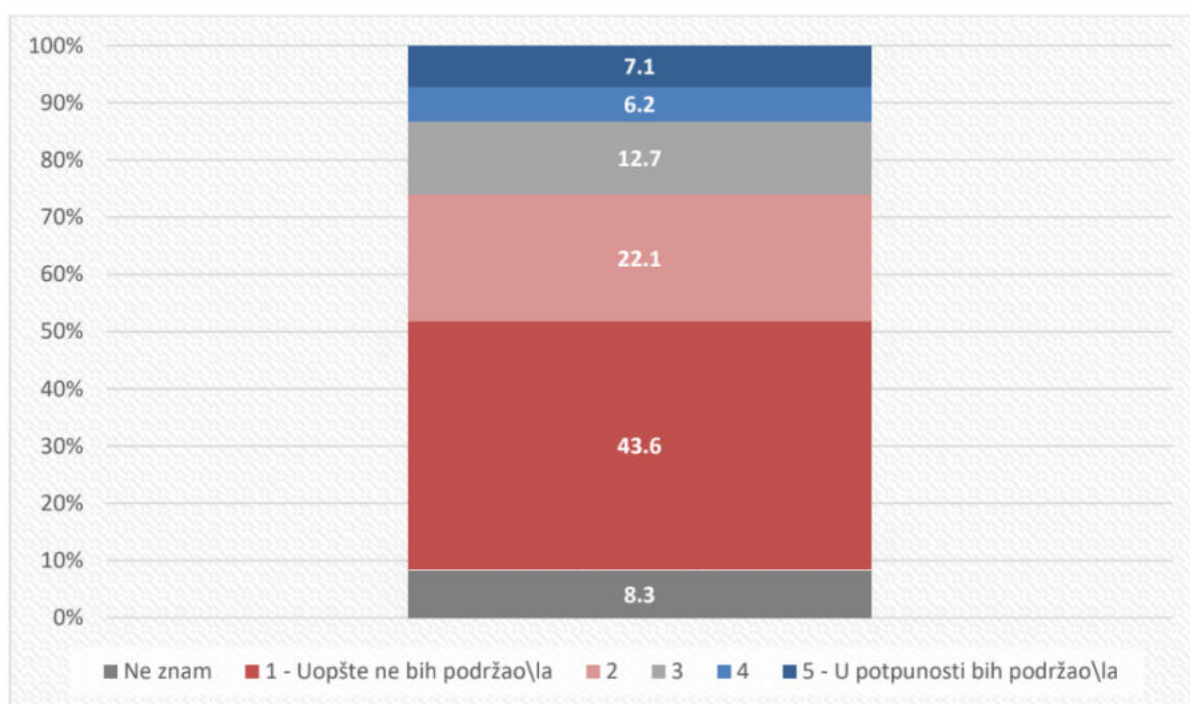

/baza: 1283 ispitanika/

Izgradnja novog nacionalnog stadiona na teritoriji Surčina izaziva polarizovan stav građana Beograda. Odluku o izgradnji novog nacionalnog stadiona podržava trećina građana Beograda (ocene 4 i 5 na skali od 1 – uopšte ne bih podržao do 5 – u potpunosti bih podržao) i sa ovom odlukom se u nešto većoj meri slažu muškarci (38% u odnosu na 32% žena). Sa druge strane, na ovu investiciju kao neopravdanu vidi takođe 35% stanovnika, dok svaki peti nema jasan stav o tome, odnosno niti je podržava niti je ne podržava.

Inicijativu izgradnje novog stadiona takođe podržava nešto veći broj mladih do 34 godine starosti i starijih građana preko 65 godina starosti (41%).

Grafikon 36. Izgradnja nacionalnog stadiona na teritoriji Surčina uz dodatno nacionalno zaduživanje

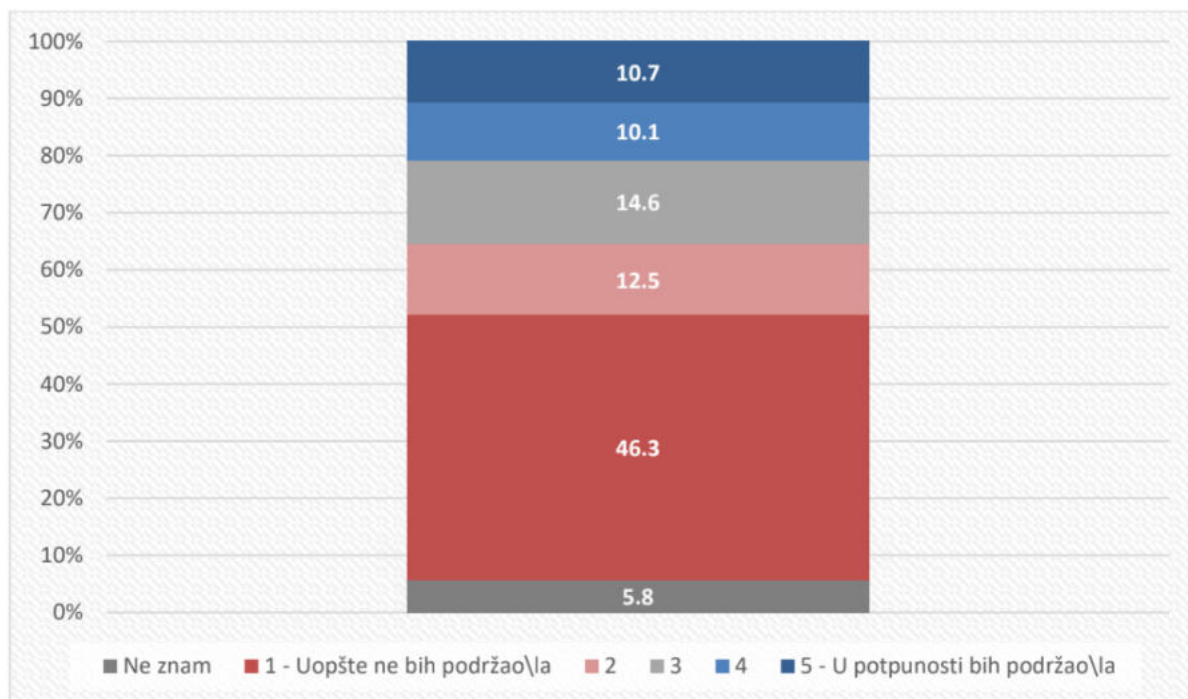

/baza: 1283 ispitanika/

Broj građana Beograda koji ne podržavaju izgradnju nacionalnog stadiona ukoliko ova investicija zahteva da se Srbija dodatno zaduži raste na 66%, dok tek u proseku 13% stanovnika dodatno zaduženje radi izgradnje nacionalnog stadiona smatra opravdanim (ocene 4 ili 5 na skali od 1 – uopšte ne bih podržao do 5 – u potpunosti bih podržao).

I broj građana muškog pola i starosti do 34 godine koji podržavaju izgradnju stadiona uz dodatno zaduživanje pada na oko 16% uz detaljnije informisanje o izvoru sredstava za investiranje, dok broj starijih od 65 godina pada na oko 13%.

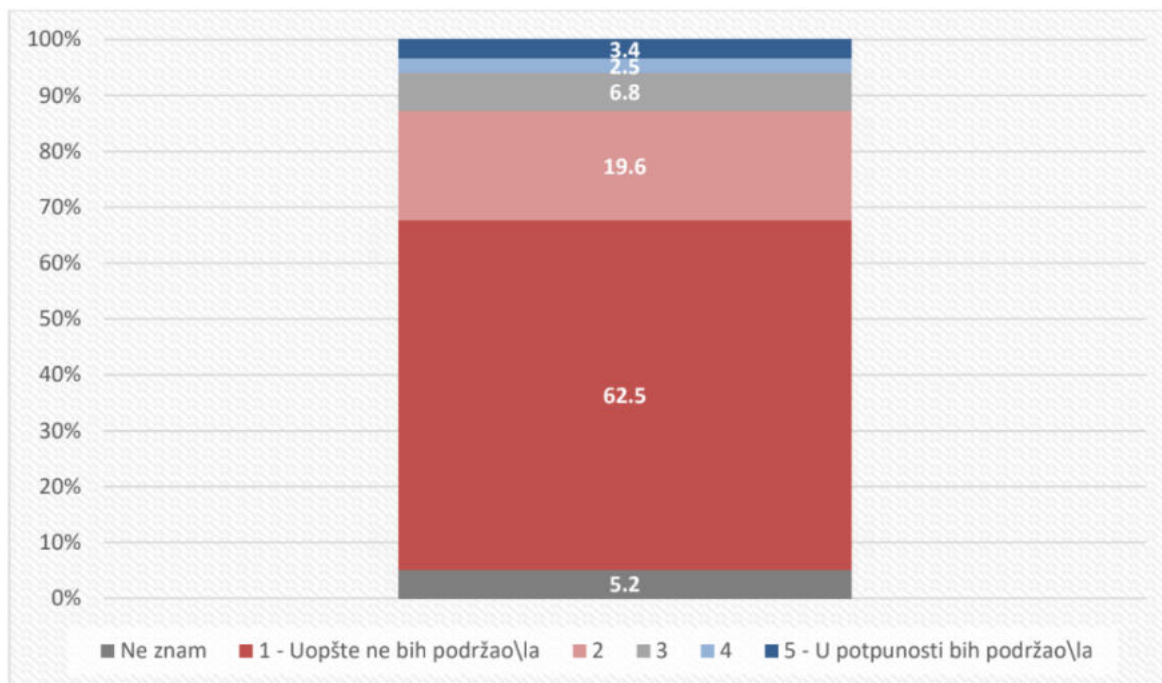
Grafikon 37. Izgradnja gondole koja spaja Ušće i Kalemegdan

/baza: 1283 ispitanika/

Istraživanje pokazuje da blizu 60% Beograđana ne podržava odluku o izgradnji gondole koja bi spajala Ušće i Kalemegdan i ovakav stav je izraženiji kod osoba do 55 godina starosti (63% naspram 49% kod osoba preko 55 godina starosti) i građana koji žive u urbanim delovima grada (60% naspram 54% među građanima iz ruralnih naselja). Ovakvu odluku podržava u proseku 21% građana, dok taj broj raste na 34% među stanovnicima preko 65 godina starosti.

Grafikon 38. Izgradnja gondole uz rizik ugrožavanja kulturnog nasleđa i neuključenja Kalemegdana na UNESCO listu svetske baštine

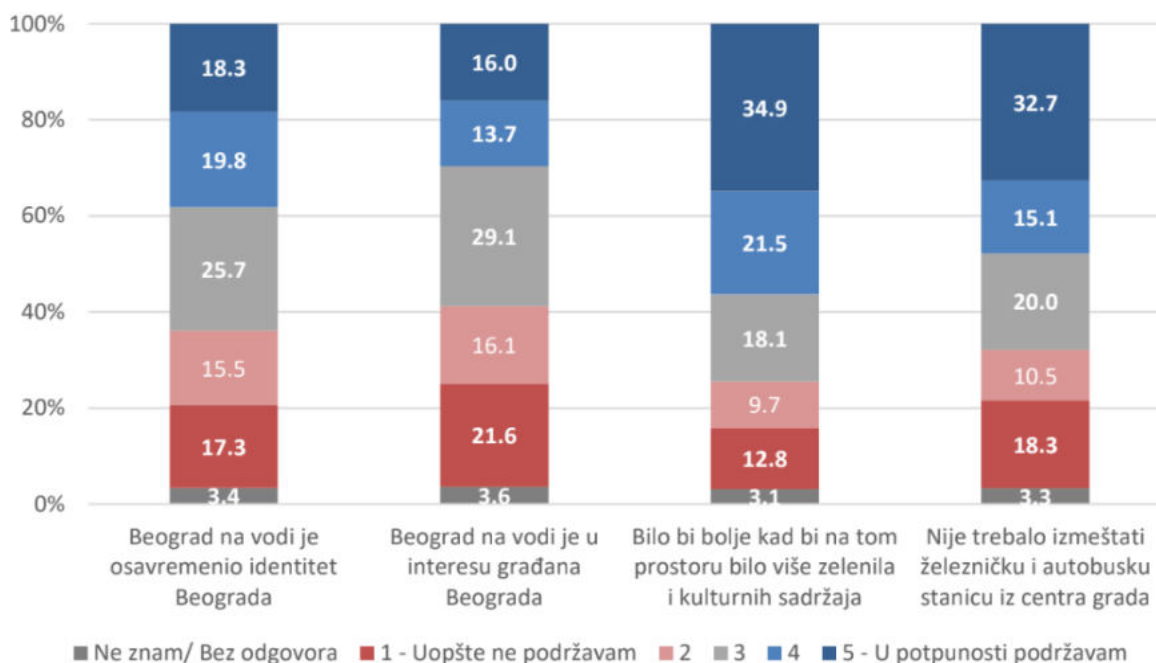

/baza: 528 ispitanika/

Informisanjem građana da se izgradnjom gondole može ugroziti kulturno nasleđe i stvoriti rizik za uvrštavanje Kalemegdana na listu svetske baštine UNESCO-a, broj građana koji ovu investiciju podržava se smanjio sa 21% na 6% (ocene 4 ili 5 na skali od 1 – uopšte ne bih podržao/la, do 5 – u potpunosti bih podržao/la). Broj pristalica inicijative među starijom populacijom (preko 65 godina starosti) pao je sa 34% na 8%.

Broj građana koji se protive ovoj inicijativi istovremeno je porastao sa oko 60% na u proseku 82% (pri čemu je broj protivnika među građanima starosti do 44 godine 85%, a među građanima starosti preko 55 godina 79%).

Grafikon 39. Izgradnja projekta “Beograd na vodi”

/baza: 1283 ispitanika/

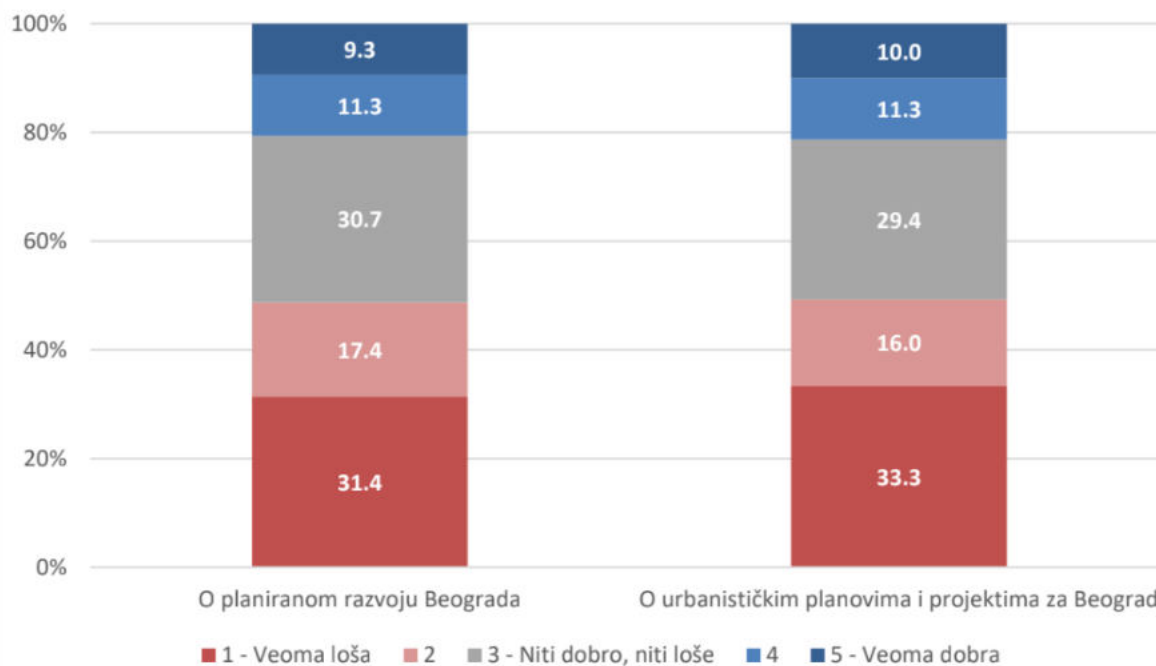
Svaki drugi građanin prepoznaje nedostatak zelenila i kulturnih sadržaja na prostoru Beograda na vodi (56% anketiranih građana se sa tvrdnjom “Bilo bi bolje kad bi na tom prostoru bilo više zelenila i kulturnih sadržaja za sve građane Beograda” složilo dajući ocene 4 ili 5 na skali od 1 – uopšte ne podržavam do 5 – u potpunosti podržavam). Takođe, gotovo polovina građana (48%) smatra da nije trebalo izmestiti železničku i autobusku stanicu. Zamerke na nedostatak kulturnih sadržaja i zelenila i izmeštanje železničke i autobuske stanice u nešto većoj meri imaju osobe do 44 godine starosti (60% i 51%, po redu).

Sa druge strane, nešto prednjači broj građana koji imaju pozitivan stav i prepoznaju Beograd na vodi kao urbani sadržaj koji je osavremenio identitet Beograda (38% građana ima pozitivan stav naspram u proseku 33% koji imaju negativnu percepciju). Dok 43% mladih do 24 godine starosti, 44% starijih od 55 godina i 48% građana ruralnih naselja u Beogradu na vodi vidi osveženje identiteta Beograda, ostali uglavnom imaju polarizovan stav.

Pored toga, nešto veći broj građana tvrdi da Beograd na vodi nije u interesu građana (38% naspram 30% onih koji imaju pozitivan stav). Ovakva percepcija je nešto izraženija među muškarcima i građanima do 44 godine starosti (preko 40%), kao i žiteljima urbanog područja (39%).

3.5. Učestvovanje građana u urbanističkom planiranju grada Beograda

Grafikon 40. Informisanost o razvoju i urbanističkim planovima i projektima za Beograd

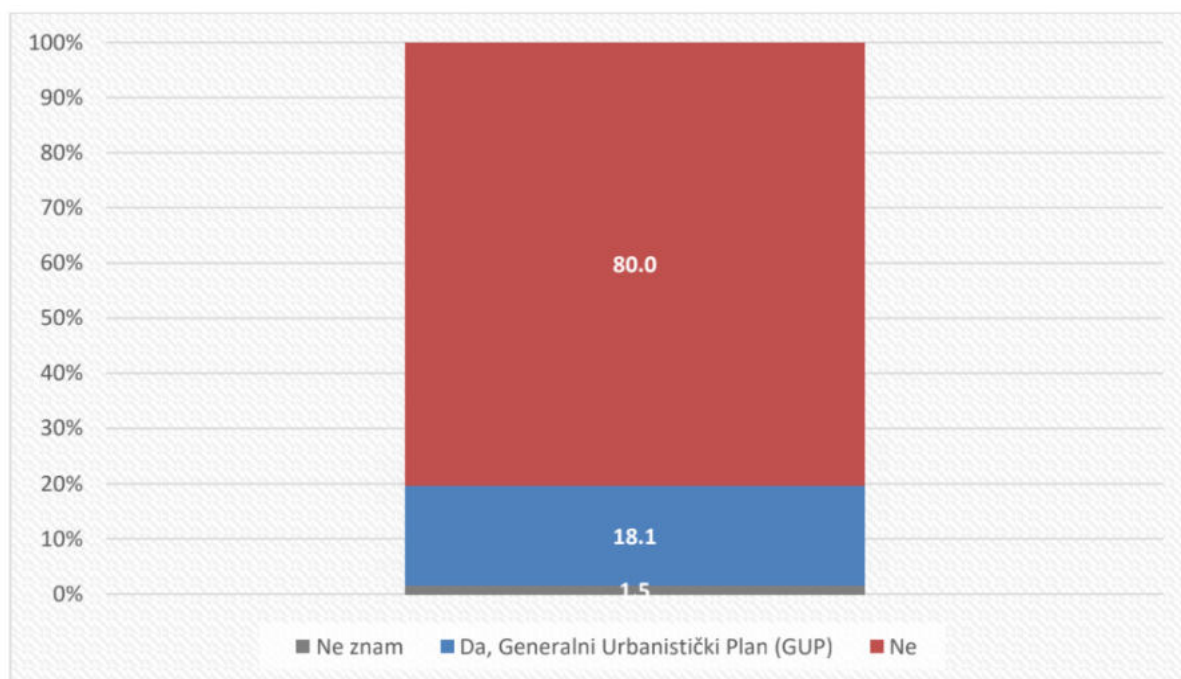

/baza: 1283 ispitanika/

Svaki drugi stanovnik Beograda smatra da su građani generalno loše informisani o planiranom razvoju grada i urbanističkim planovima i projektima za Beograd. Svaki peti građanin procenjuje da je nivo informisanosti građana Beograda o ovim temama dobar, dok oko 30% anketiranih građana smatra da je opšti nivo informisanosti o daljem razvoju i urbanističkim planovima i projektima osrednji.

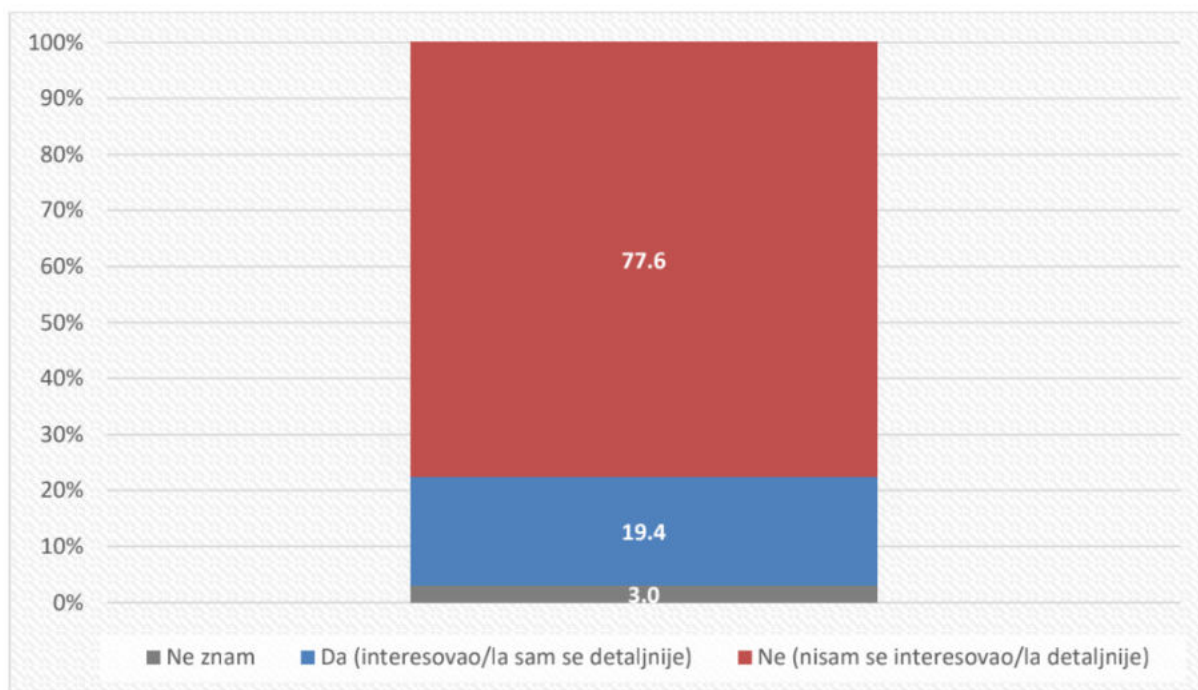
Grafikon 41. Dokument kojim se određuje smer urbanog razvoja Beograda za narednih 20 godina

/baza: 1283 ispitanika/

80% građana nije upoznato sa dokumentom koji određuje smer urbanističkog razvoja Beograda za narednih 20 godina, dok među građanima koji su sa ovim dokumentom upoznati preovlađuju muškarci (22% naspram 15% među ženama), kao i stanovnici urbanih delova grada (20% naspram 12% među stanovnicima ruralnih naselja).

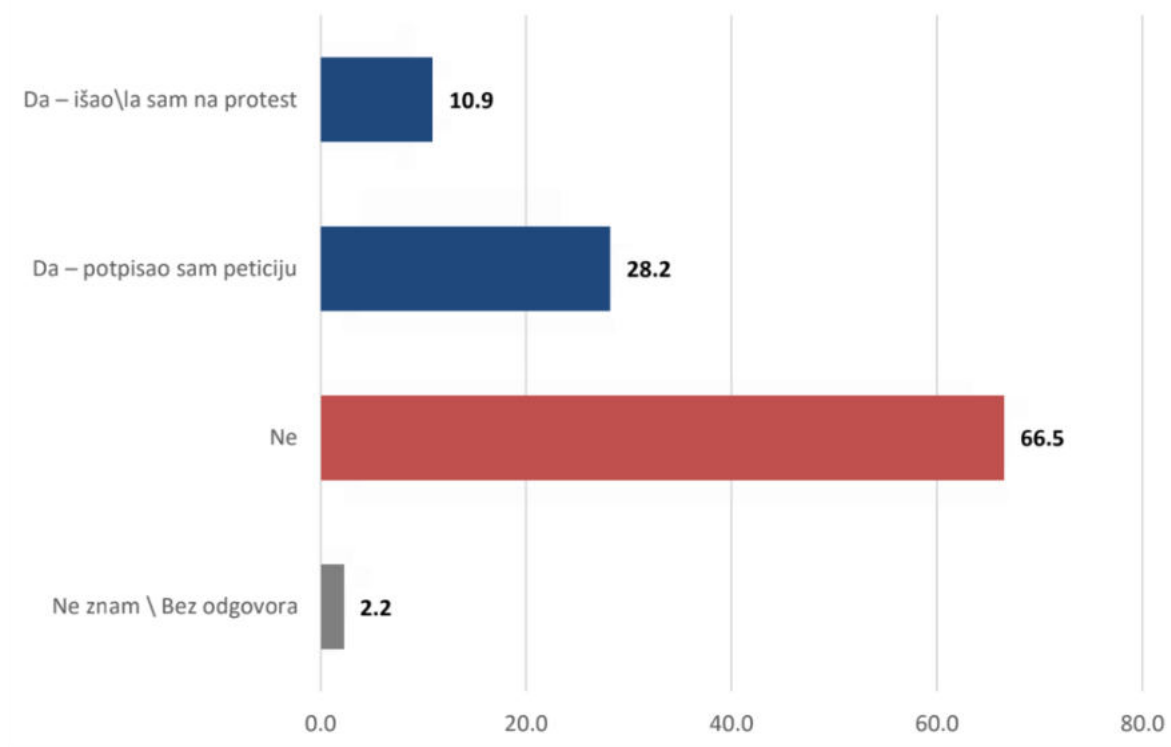
Grafikon 42. *Interesovanje o urbanističkim planovima ili projektima*

/baza: 1283 ispitanika/

Većina stanovnika Beograda (78%) se do sada nije detaljnije interesovala o nekom urbanističkom planu ili projektu. Građani urbanijih delova grada (22% naspram 9% među stanovnicima ruralnih naselja), kao i mlađi od 24 godine (29%), pokazuju veće interesovanje da saznaju nešto više u urbanističkim planovima grada u kojem žive.

Grafikon 43. Potpisavanje peticija ili odlazak na protest da bi se neki urbanistički plan pokrenuo ili sprečio

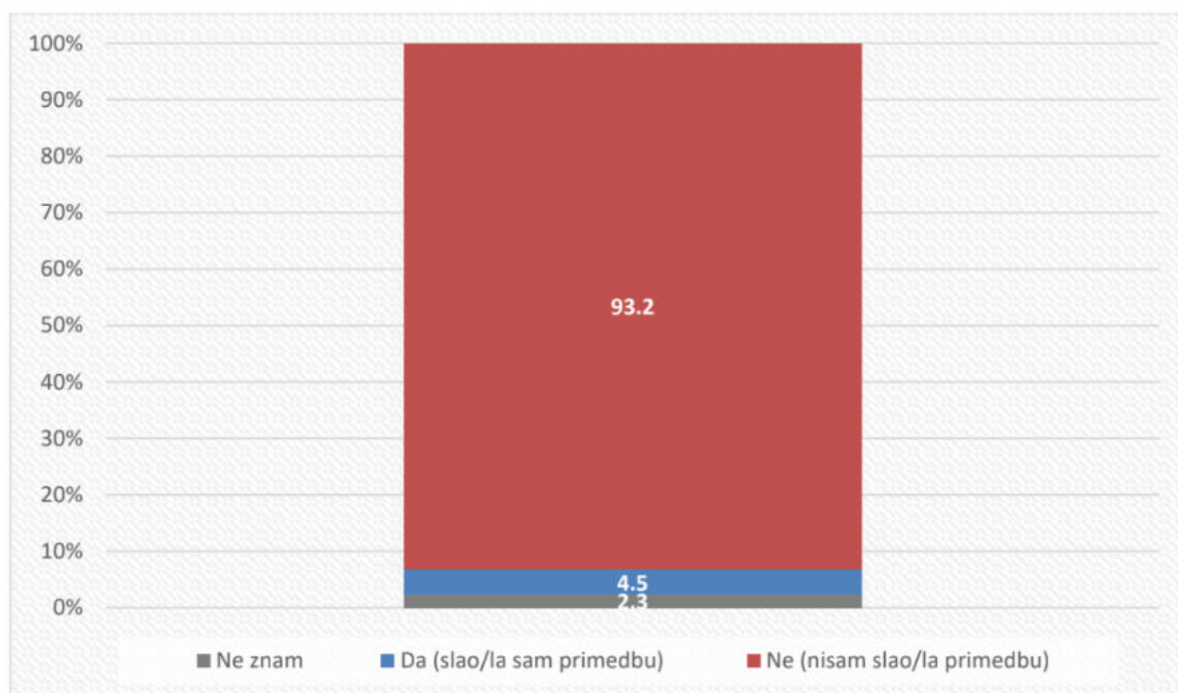

/baza: 1283 ispitanika/

Dve trećine anketiranih građana tvrdi da se do sada nisu angažovali (išli na protest ili potpisali peticiju) kako bi se neki urbanistički plan pokrenuo ili sprečio, a građani koji se u ovoj grupi izdvajaju jesu stanovnici koji žive u ruralnijim delovima grada (79%), kao i oni stariji od 45 godina (76%).

Nešto više od četvrtine građana, posebno oni koji žive u urbanijim delovima grada (31%) i imaju ispod 54 godine (34%), je do sada potpisalo neku peticiju u vezi sa urbanističkim planom, dok svaki deseti stanovnik Beograda izjavljuje da je učestvovao na protestu.

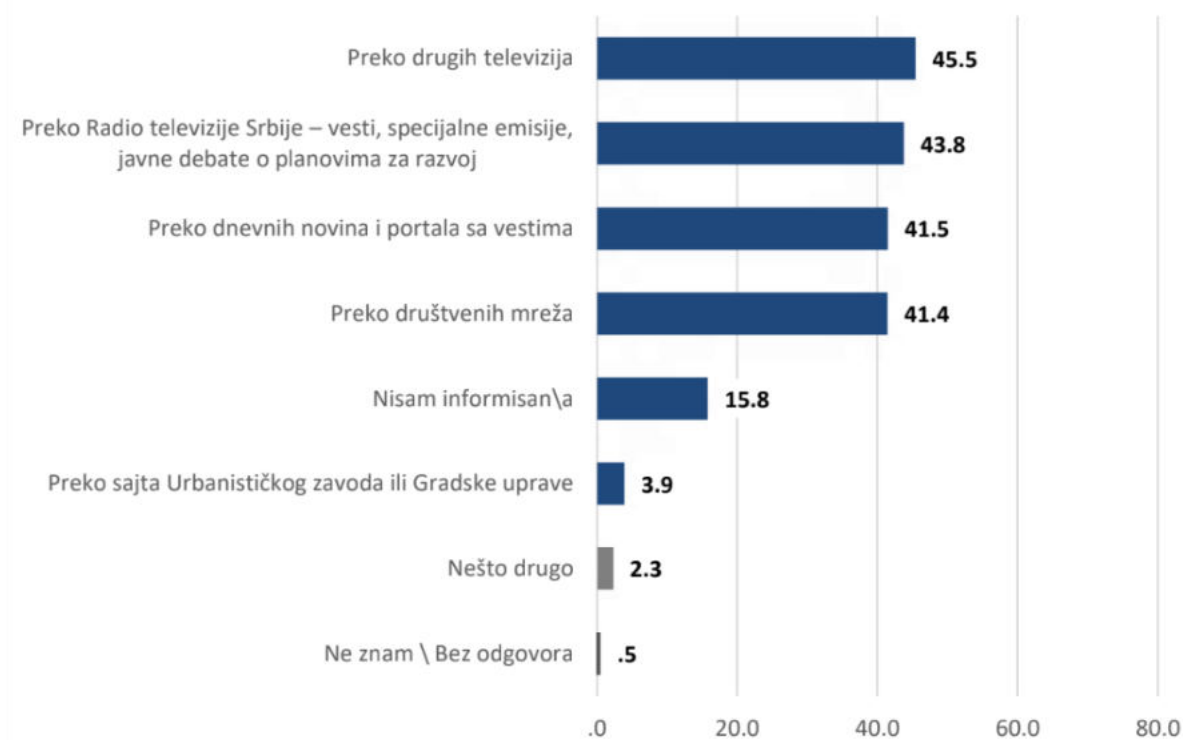
Grafikon 44. Slanje primedbi na urbanistički plan

/baza: 1283 ispitanika/

Građani Beograda generalno nisu skloni da šalju primedbe na urbanističke planove (93% tvrdi da do sada nikada nije poslalo primedbu), dok je oko 5% građana to učinilo.

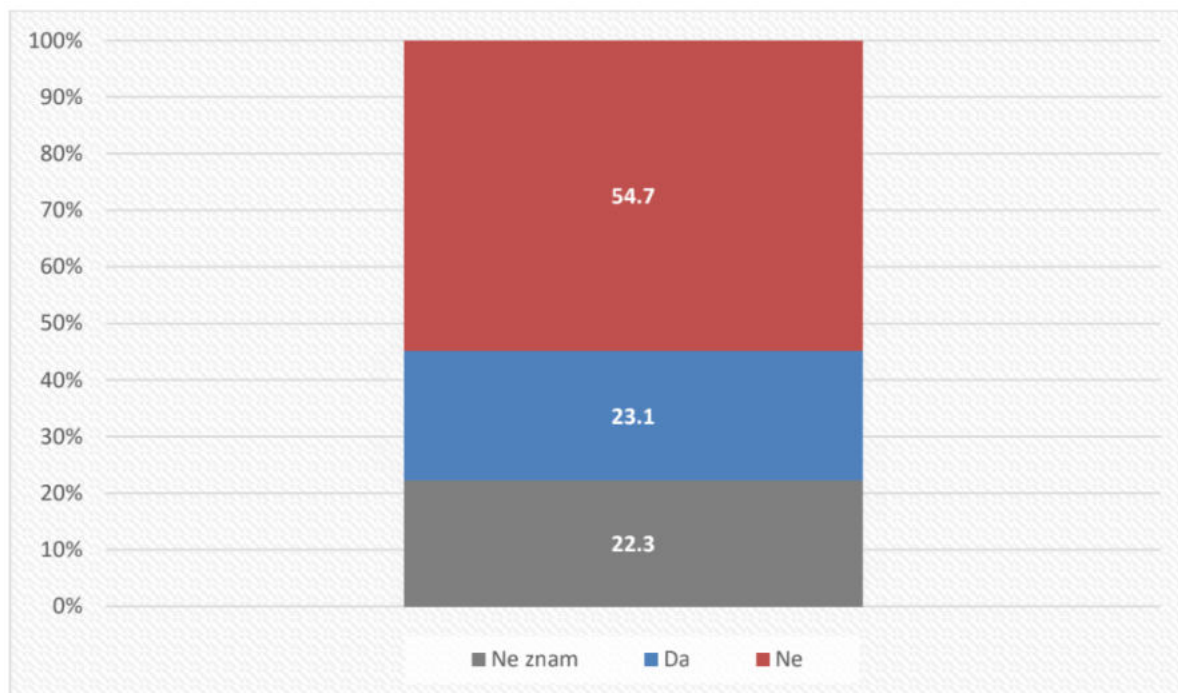
Grafikon 45. Načini informisanja o temama u vezi razvoja grada ili urbanističkim planovima za Beograd

/baza: 1283 ispitanika/

Najčešći načini informisanja građana o temama koje su vezane za razvoj grada ili urbanistički plan jesu putem televizije (RTS i druge televizije), dnevnih novina i portala sa vestima, kao i društvenih mreža. Televizija predstavlja glavni izvor informisanja pre svega za žene (blizu 50%), kao i najstarije građane preko 55 godina (od 60% do čak oko 75% za RTS među populacijom preko 65 godina starosti), dok se mlađi građani (do 34 godine starosti) više oslanjaju na društvene mreže (2/3 ili više). Sa druge strane, stanovnici ruralnih delova nešto češće tvrde da nisu informisani o urbanističkim planovima i daljem razvoju grada (24%).

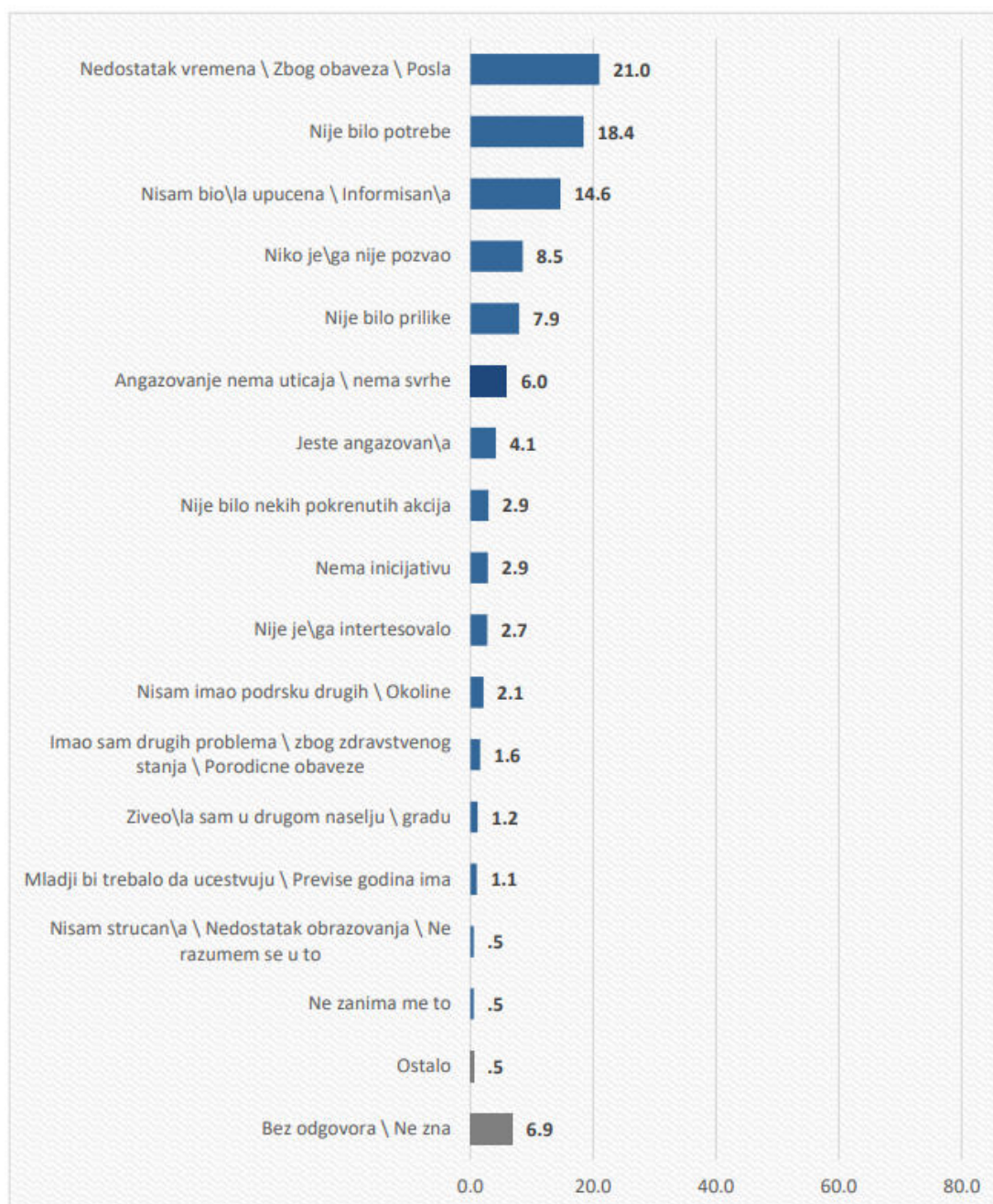
Grafikon 46. *Angažovanost u rešavanju urbanističkih problema u lokalnoj zajednici*

/baza: 1283 ispitanika/

Gotovo svaki četvrti stanovnik tvrdi da se aktivno angažovao ili bi se angažovao u rešavanju urbanističkih problema u kraju u kojem živi. Veći stepen spremnosti na angažovanje pokazali su muškarci (28% naspram 19% među ženama), kao i mlađe stanovništvo do 24 godine starosti (blizu 40%), dok se sa druge strane više od polovine građana, posebno najstarijih (72%), do sada nije uključivalo ili pak ne bi bilo spremno na angažovanje u rešavanju ove vrste problema.

Grafikon 47. Razlozi dosadašnjeg neangažovanja u rešavanju urbanističkih problema

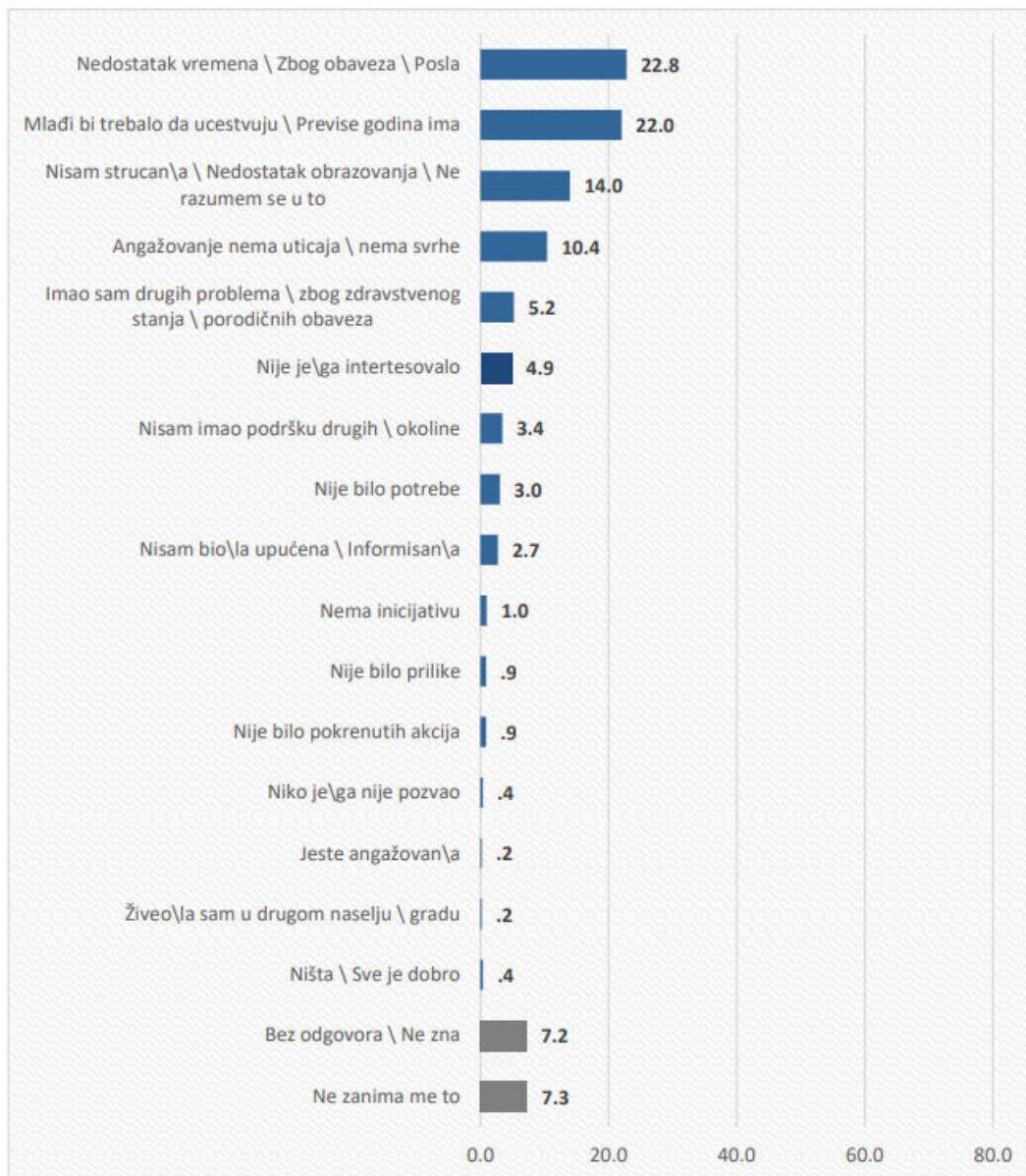

/baza: 201 ispitanik/

Kao glavne razloge zbog kojih se do sada nisu angažovali u rešavanju urbanističkih problema, građani navode nedostatak vremena da se bave ovim pitanjima, odsustvo potrebe ili pak prilike da učestvuju ili nedostatak informisanosti o mogućnosti svog angažovanja.

Grafikon 48. Razlozi budućeg neangažovanja u rešavanju urbanističkih problema

/baza: 477 ispitanika/

Građani koji se ni u budućnosti ne bi uključivali u rešavanje urbanističkih problema, kao razloge navode da za to nemaju dovoljno vremena (oko četvrtine ispitanika), a stariji građani smatraju da tim pitanjima treba da se bave mlađe generacije. Takođe, građani navode da nemaju dovoljno znanja o ovoj oblasti, a takođe nisu sigurni da li će njihova angažovanost uticati na bilo kakvu promenu.

PRILOG: Upitnik

DEO 1 - REGRUTACIJA ISPITANIKA			
Br	Pitanje	Odgovor	Idi na
S1	Koliko imate godina?	Tačan broj godina: _____	Kraj
	Molimo Vas upišite tačan broj godina. (Jedan odgovor)	1. Manje od 18 ----- -----	----
		2. 18 - 24	
		3. 25 - 34	
		4. 35 - 44	S2
		5. 45 – 54	
		6. 55 – 64	
		7. 65 – 74 ----- -----	---- Kraj
	8. 75+		
S2	Pol ANKETAR: Sami upišite pol (Jedan odgovor)	1. Muški 2. Ženski	S3

S3	<p>Na kojoj opštini živite? Bez obzira gde ste prijavljeni u ličnoj karti.</p> <p>(Jedan odgovor)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Barajevo 2. Čukarica 3. Grocka 4. Lazarevac 5. Mladenovac 6. Novi Beograd 7. Obrenovac 8. Palilula 9. Rakovica 10. Savski venac 11. Sopot 12. Stari grad 13. Surčin 14. Voždovac 15. Vračar 16. Zemun 17. Zvezdara 	S4
S4	<p>U kom naselju?</p> <p>DP: prikazati naselja na osnovu izabrane opštine.</p>		1

DEO 2

Ovo je prilika da popričamo o Vašim iskustvima u pogledu života u Beogradu. Nema tačnih i pogrešnih odgovora, zanima nas Vaše lično mišljenje.

Na pitanja se uglavnom odgovara ocenama na skali od 1 do 5, gde je 1 najlošija ocena a 5 najbolja kao u školi ili ocena 1 izražava visok stepen neslaganja a 5 visok stepen slaganja.

1	<p>Da li se Beograd razvija u dobrom ili lošem pravcu? Ocenite na skali od 1- veoma lošem do 5- veoma dobrom.</p> <p>(Jedan odgovor)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Veoma lošem 2. 3. 4. 5. Veoma dobrom 6. Ne znam/ Bez odgovora (NE ČITATI) 	2
2	<p>Ko po Vama odlučuje o tome kako će se razvijati Beograd? (Otvoreno pitanje)</p> <hr/> <p>—</p>		3
3	<p>U kojoj meri su građani Beograda uključeni u planiranje urbanog razvoja grada?</p> <p>Ocenite na skali od 1- Uopšte nisu uključeni, do 5- Veoma su uključeni, pri čemu 3 znači - Niti su uključeni niti nisu.</p> <p>(Jedan odgovor)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uopšte nisu uključeni 2. Uglavnom nisu uključeni 3. Niti su uključeni niti nisu 4. Uglavnom su uključeni 5. Veoma su uključeni 6. Ne znam/ Bez odgovora (NE ČITATI) 	4

4	<p>U kojoj meri se slažete sa sledećim tvrdnjama. Ocenite na skali od 1 – uopšte se ne slažem, do 5 – u potpunosti se slažem, pri čemu 3 znači – niti se slažem, niti ne slažem.</p> <p>(Po jedan odgovor za svaku kategoriju) Rotirati tvrdnje.</p>							5	
	Beograd se razvija:		1	2	3	4	5		Ne znam/ Bez odgovora (NE ČITATI)
	1. Bez jasnog plana								
	2. U skladu sa privatnim interesima građanina								
	3. U skladu sa potrebama njegovih građanina								
4. Ujednačeno na celoj teritoriji									
5	<p>Kojim oblastima bi se primarno trebalo posvetiti u daljem razvoju grada? Navedite tri oblasti prema prioritetima. (Otvoreno pitanje)</p> <p>ANKETAR: Ne insistirati na 3, ako ispitanik/ca ne može da seti</p> <hr/> <p>–</p>							6	
6	<p>Da li u kraju u kome živite ima dovoljno sledećih sadržaja? Ocenite na skali od 1 – Nedovoljno, do 5 – Dovoljno, pri čemu 3 znači – Niti dovoljno niti nedovoljno.</p> <p>(Po jedan odgovor za svaku kategoriju) Rotirati tvrdnje.</p>							7	
		1	2	3	4	5	Ne znam/ Bez odgovora (NE ČITATI)		
	1. Zelene površine								
	2. Tržni centri i trgovine								
	3. Vrtići								
	4. Osnovne škole								
	5. Domovi zdravlja i ambulante								
	6. Kultura i zabava								
7. Sport i rekreacija									

7	<p>Molimo ocenite sledeće aspekte bezbednosti u Beogradu. Ocenite na skali od 1 – Veoma nebezbedno, do 5 – Veoma bezbedno, pri čemu 3 znači – Niti bezbedno niti nebezbedno.</p> <p>(Po jedan odgovor za svaku kategoriju) Rotirati tvrdnje.</p>							8
		1	2	3	4	5	Ne znam/ Bez odgovora (NE ČITATI)	
	1. Bezbednost u saobraćaju							
	2. Lična bezbednost u javnom prostoru (od napada, krađe)							
	3. Ekološka bezbednost (od zagađenja vazduha, vode, udesa/havarija)							
4. Bezbednost od prirodnih nepogoda (poplave, zemljotresi)								
8	<p>U kojoj meri ste zadovoljni opremljenošću i funkcionisanjem infrastrukture u kraju u kome živite? Ocenite na skali od 1 – Veoma nezadovoljan, do 5 – Veoma zadovoljan</p> <p>(Po jedan odgovor za svaku kategoriju) Rotirati tvrdnje.</p>							9
		1	2	3	4	5	Ne znam/ Bez odgovora (NE ČITATI)	
	1. Kanalizacija							
	2. Snabdevanje pijaćom vodom							
	3. Asfaltiranost ulica							
	4. Trotoari							
	5. Ulična rasveta							
	6. Grejanje							
7. Parking								

9	<p>Na koji način se najčešće krećete kroz grad?</p> <p>(Moguće više odgovora)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. 2. 3. 4. 5. 6. 	<p>Automobil</p> <p>Motor</p> <p>Bicikl</p> <p>Peške</p> <p>Javni prevoz</p> <p>Drugo, šta? _____</p> <p>_____</p>	10
10	<p>A koji bi bio Vaš preferirani način kretanja kada bi u Beogradu saobraćaj idealno funkcionisao (bez gužvi, redovan i udoban javni prevoz, i sl.) i kada ne bi bilo finansijskih ograničenja?</p> <p>(Jedan odgovor)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Automobil 2. Motor 3. Bicikl 4. Pešaka 5. Javni prevoz 6. Drugo, šta? _____ 		11
11	<p>Koliki problem Vama lično predstavlja saobraćajna gužva? Ocenite na skali od 1 do 5 gde je 1- Uopšte mi ne predstavlja problem a 5 - Predstavlja mi veliki problem?</p> <p>(Jedan odgovor)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uopšte mi ne predstavlja problem 2. 3. 4. 5. Predstavlja mi veliki problem 6. Ne znam/ Bez odgovora (NE ČITATI) 		12
12	<p>U kojoj meri treba razvijati biciklizam u Beogradu kao ravnopravni vid saobraćaja? Od 1- Uopšte ne treba do 5 - U potpunosti treba</p> <p>(Jedan odgovor)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uopšte ne treba 2. 3. 4. 5. U potpunosti treba 6. Ne znam/ Bez odgovora (NE ČITATI) 		13
13	<p>Pitati ako je odgovor na 14=3, 4 ili 5</p> <p>U kojoj meri biste podržali pravljenje biciklističkih staza čak i ako bi to smanjilo broj kolovoznih traka za automobile? Od 1- Uopšte ne bih do 5 - U potpunosti bih podržao/la</p> <p>(Jedan odgovor)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uopšte ne bih podržao/la 2. 3. 4. 5. U potpunosti bih podržao/la 6. Ne znam/ Bez odgovora (NE ČITATI) 		14
14	<p>U kojoj meri treba povećati broj parking mesta u Beogradu? Od 1- Uopšte ne treba do 5 - U potpunosti treba</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uopšte ne treba 2. 3. 4. 		15

	(Jedan odgovor)	5. U potpunosti treba 6. Ne znam/Bez odgovora	
15	Pitati ako je odgovor na 14=4 ili 5 U kojoj meri podržavate obeležavanje novih parking mesta čak i ako bi se time smanjili trotoar i zelene površine? Od 1- Uopšte ne bih do 5- U potpunosti bih podržao/la (Jedan odgovor)	1. Uopšte ne bih podržao/la 2. 3. 4. 5. U potpunosti bih podržao/la 6. Ne znam/ Bez odgovora (NE ČITATI)	16
16	U kojoj meri javni prevoz u Beogradu ima dostupnu cenu, odnosno u kojoj meri je javni prevoz prihvatljive cene? Od 1- Uopšte nije prihvatljive cene do 5 - Veoma je prihvatljive cene (Jedan odgovor)	1. Uopšte nije prihvatljive cene 2. 3. 4. 5. Veoma je prihvatljive cene 6. Ne znam/ Bez odgovora (NE ČITATI)	17

17	<p>Kako javni prevoz povezuje sve delove grada? Od 1- veoma loše do 5- veoma dobro.</p> <p>(Jedan odgovor)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Veoma loše 2. 3. 4. 5. Veoma dobro 6. Ne znam/ Bez odgovora (NE ČITATI) 	18
18	<p>U kojoj meri javni prevoz ima dovoljno polazaka na linijama koje koristite? Od 1- Uopšte nema do 5- Ima u potpunosti</p> <p>(Jedan odgovor)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uopšte nema 2. 3. 4. 5. Ima u potpunosti 6. Ne znam/ Bez odgovora (NE ČITATI) 	19
19	<p>Šta je Beogradu potrebnije kada su u pitanju prve linije metroa?</p> <p>ANKETAR: Pročitati odgovore</p> <p>(Jedan odgovor)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rešavanje postojećih problema u saobraćaju 2. Podsticanje razvoja novih delova grada 3. Ne znam/ Bez odgovora (NE ČITATI) 	20
20	<p>Da li trenutno živite u stambenoj zgradi ili u porodičnoj kući?</p> <p>(Jedan odgovor)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stambena zgrada 2. Porodična kuća 3. Drugo, gde? _____ 4. Bez odgovora (NE ČITATI) 	21
21	<p>Da li biste više voleli da živite u zgradi ili u kući?</p> <p>(Jedan odgovor)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zgrada 2. Kuća 3. Drugo, šta? _____ 4. Bez odgovora (NE ČITATI) 	22
22	<p>Šta je po Vama presudno za kvalitet stanovanja u gradu?</p> <p>ANKETAR: Pročitati odgovore</p> <p>(Jedan odgovor)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Lokacija 2. Veličina stana 3. Uređenost susedstva 4. Saobraćajna povezanost 5. Nešto drugo, šta? _____ 6. Ne znam/ Bez odgovora (NE ČITATI) 	23

23	Da li zelenih površina u gradu ima premalo, dovoljno ili previše? (Jedan odgovor)	1. Premalo 2. Dovoljno 3. Previše 4. Ne znam/ Bez odgovora (NE ČITATI)	24
----	--	--	----

24	<p>U kojoj meri podržavate uvođenje obaveznog sortiranja otpada u svrhu reciklaže? Od 1- Uopšte ne podržavam, do 5- U potpunosti podržavam</p> <p>(Jedan odgovor)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uopšte ne podržavam 2. 3. 4. 5. U potpunosti podržavam 6. Ne znam/ Bez odgovora (NE ČITATI) 	25
25	<p>Na Košutnjaku se planira izgradnja velikog stambeno-poslovnog centra. U kojoj meri se slažete sa takvom investicijom? Od 1- Uopšte se ne slažem, do 5- U potpunosti se slažem</p> <p>(Jedan odgovor)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uopšte se ne slažem 2. 3. 4. 5. U potpunosti se slažem 6. Ne znam/ Bez odgovora (NE ČITATI) 	26
26	<p>Pitati ako je 25=4 ili 5</p> <p>U kojoj meri biste podržali tu izgradnju kada bi se zbog toga smanjila količina zelenih površina i šuma na Košutnjaku? Od 1- Uopšte ne bih podržao/la, do 5- U potpunosti bih podržao/la</p> <p>(Jedan odgovor)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uopšte ne bih podržao/la 2. 3. 4. 5. U potpunosti bih podržao/la 6. Ne znam/ Bez odgovora (NE ČITATI) 	27
27	<p>Na Makišu se planira izgradnja novog dela grada za 30.000 stanovnika. U kojoj meri podržavate širenje grada na teritoriji Makiša? Od 1- Uopšte ne podržavam, do 5- U potpunosti podržavam</p> <p>(Jedan odgovor)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uopšte ne podržavam 2. 3. 4. 5. U potpunosti podržavam 6. Ne znam/ Bez odgovora (NE ČITATI) 	28
28	<p>Pitati ako je 27 = 4 ili 5</p> <p>U kojoj meri biste podržali tu izgradnju čak i ako bi potencijalno ugrozilo izvorište vode za piće? Od 1- Uopšte ne bih podržao/la, do 5- U potpunosti bih podržao/la</p> <p>(Jedan odgovor)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uopšte ne bih podržao/la 2. 3. 4. 5. U potpunosti bih podržao/la 6. Ne znam/ Bez odgovora (NE ČITATI) 	29
29	<p>Na teritoriji Surčina je planirana izgradnja nacionalnog stadiona sa raznim gradskim sadržajima? U kojoj meri podržavate taj</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uopšte ne podržavam 2. 3. 	30

	<p>projekat? Od 1- Uopšte ne podržavam, do 5- U potpunosti podržavam</p> <p>(Jedan odgovor)</p>	<p>4.</p> <p>5. U potpunosti podržavam</p> <p>6. Ne znam/ Bez odgovora (NE ČITATI)</p>	
--	---	---	--

30	<p>Pitati ako je 29 = 4 ili 5</p> <p>U kojoj meri podržavate ovaj projekat čak i ako on podrazumeva dodatno kreditno zaduživanje zemlje? Od 1- Uopšte ne podržavam, do 5- U potpunosti podržavam</p> <p>(Jedan odgovor)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uopšte ne podržavam 2. 3. 4. 5. U potpunosti podržavam 6. Ne znam/ Bez odgovora (NE ČITATI) 	31					
31	<p>Planirana je izgradnja gondole koja bi spajala park Ušće i beogradsku tvrđavu Kalemegdan. U kojoj meri podržavate izgradnju gondole? Od 1- Uopšte ne podržavam, do 5- U potpunosti podržavam</p> <p>(Jedan odgovor)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uopšte ne podržavam 2. 3. 4. 5. U potpunosti podržavam 6. Ne znam/ Bez odgovora (NE ČITATI) 	32					
32	<p>Pitati ako je 31 = 4 ili 5</p> <p>U kojoj meri podržavate ovaj projekat čak i ako to podrazumeva ugrožavanje kulturnog nasleđa i rizik da Kalemegdan neće biti uvršten na UNESCO listu svetske baštine? Od 1- Uopšte ne podržavam, do 5- U potpunosti podržavam</p> <p>(Jedan odgovor)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uopšte ne podržavam 2. 3. 4. 5. U potpunosti podržavam 6. Ne znam/ Bez odgovora (NE ČITATI) 	33					
33	<p>U kojoj meri se slažete sa sledećim tvrdnjama u vezi sa projektom Beograd na vodi? Ocenite na skali od 1 – uopšte se ne slažem, do 5 – u potpunosti se slažem, pri čemu 3 znači – niti se slažem, niti ne slažem.</p> <p>(Po jedan odgovor za svaku kategoriju) Rotirati tvrdnje.</p>						<p>Ne znam/ Bez odgovora (NE ČITATI)</p>	34
		1	2	3	4	5		
	1. Beograd na vodi je osavremenio identitet Beograda							
	2. Beograd na vodi je u interesu građana Beograda							
3. Bilo bi bolje kad bi na tom prostoru bilo više zelenila i kulturnih sadržaja za sve								

	građane Beograda							
	Nije trebalo izmeštati železničku i autobusku stanicu iz centra grada							

DEO 3 – PLANIRANJE

	<p>Kako biste ocenili informisanost <u>građana Beograda</u> o sledećim temama: Od 1 – veoma loše, do 5 – veoma dobro, pri čemu 3 znači – niti dobro, niti loše (Po jedan odgovor za svaku kategoriju) Rotirati tvrdnje.</p>						
35		1-Veo ma loše	2	3- niti dobro, niti loše	4	5- veoma dobro	36
	1. O planiranom razvoju Beograda	1	2	3	4	5	
	2. O urbanističkim planovima i projektima za Beograd	1	2	3	4	5	
36	<p>Da li ste informisani kojim se dokumentom određuje smer urbanističkog razvoja Beograda za narednih 20 godina? (Jedan odgovor)</p>	<p>1. Da, Generalni Urbanistički Plan (GUP) 2. Da, nešto drugo _____ 3. Ne 4. Bez odgovora (NE ČITATI)</p>					37
37	<p>Da li ste se nekada detaljnije interesovali o nekom urbanističkom planu ili projektu? (Jedan odgovor)</p>	<p>1. Da 2. Ne 3. Ne znam/ Bez odgovora (NE ČITATI)</p>					38
38	<p>Da li ste nekada potpisali peticiju ili išli na protest da bi se neki urbanistički plan pokrenuo ili sprečio? Potsećam, anketa je potpuno anonimna i svi rezultati se analiziraju kao grupni. (Moguće više odgovora)</p>	<p>1. Da – potpisao sam peticiju 2. Da – išao/la sam na protest 3. Ne 4. Ne znam/ Bez odgovora (NE ČITATI)</p>					39

39	<p>Da li ste nekada poslali primedbu na neki urbanistički plan?</p> <p>(Jedan odgovor)</p>	<p>1. Da 2. Ne 3. Ne znam/ Bez odgovora (NE ČITATI)</p>	40
40	<p>Na koji način najčešće dobijate informacije o temama razvoja grada ili urbanističkim planovima za Beograd?</p> <p>(Moguće više odgovora)</p>	<p>1. Preko sajta Urbanističkog zavoda ili Gradske uprave 2. Preko Radio televizije Srbije – vesti, specijalne emisije, javne debate o planovima za razvoj 3. Preko drugih televizija 4. Preko dnevnih novina i portala sa vestima 5. Preko društvenih mreža 6. Nešto drugo, šta? _____ 7. Nisam informisan/a 8. Ne znam/ Bez odgovora (NE ČITATI)</p>	41
41	<p>Pitati ako je 38 = 3 i više 39 = 2 i više.</p> <p>Da li biste se aktivno angažovali u rešavanju urbanističkih problema u vašem kraju?</p> <p>(Jedan odgovor)</p>	<p>1. Da 2. Ne 3. Ne znam/ Bez odgovora (NE ČITATI)</p>	42 / 43
42	<p>Pitati ako je 41 = 1</p> <p>Iz kojih razloga se niste angažovali do sada? (Otvoreno pitanje)</p> <p>_____</p> <p>—</p>		DEM 1
43	<p>Pitati ako je 41 = 2</p> <p>Iz kojih razloga se ne biste angažovali? (Otvoreno pitanje)</p> <p>_____</p> <p>—</p>		DEM 1

DEO 4 – DEMOGRAFIJA

DEM 1	<p>Koliko članova, uključujući i Vas, živi u Vašem domaćinstvu?</p> <p>(Jedan odgovor)</p>	<p>1. 1 član 2. 2 člana 3. 3 člana 4. 4 člana 5. 5 i više članova 6. Ne želim da odgovorim</p>	DEM 2
----------	--	--	----------

DEM 2	Koji je stepen Vašeg obrazovanja? (Jedan odgovor)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bez formalnog obrazovanja 2. Osnovna škola 3. Srednja škola 4. Fakultet/Viša škola 5. Master/doktorske studije 	DEM 3
DEM 3	Šta najbolje opisuje Vaš trenutni profesionalni status? (Jedan odgovor)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Đak, student 2. Nezaposlen/a 3. Frilenser 4. Zaposlen/a na određeno vreme/honorarno 5. Zaposlen/a za stalno 6. Penzioner/ka 7. Domaćica 8. Drugo 9. Ne želim da odgovorim / ne znam 	DEM 4
DEM 4	Koji je Vaš bračni status? (Jedan odgovor)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Oženjen/udata 2. Živi sa partnerom/kom 3. Razveden/razvedena 4. Samac 5. Ne želim da odgovorim 	DEM 5
DEM 5	Koliki je prosečan prihod Vašeg domaćinstva (uključujući sve izvore prihoda)? (Jedan odgovor)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bez prihoda 2. Do 30.000 RSD 3. 30.001 to 50.000 RSD 4. 50.001 to 70.000 RSD 5. 70.001 to 100.000 RSD 6. 100.001 to 150.000 RSD 7. Od 150.001 do 200.000 RSD 8. Preko 200.000 RSD 9. Ne želim da odgovorim / ne znam 	KRA J

რპ